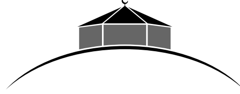

ABDULMECİD SİVASÎ DİVANÇESİ

Sivas
Nisan 2015

Abdulmecid Sivasî Divançesi
Prof. Dr. Recep Toparlı

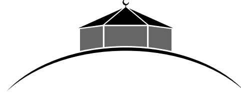
Sivas Belediyesi Yayın Kurulu
Prof. Dr. Recep Toparlı
Prof. Dr. Hüseyin Akkaya
Prof. Dr. Alim Yıldız
İbrahim Yasak

Kapak Hattı
Cafer Kelkit

Kapak ve Dizgi
Ajans Simendifer

ISBN:

Baskı:

ABDULMECİD SİVASÎ DİVANÇESİ

HAZIRLAYAN
Prof. Dr. Recep Toparlı

İÇİNDEKİLER

TAKDİM

Anadolu'nun en kadim şehirlerinden birisi olan Sivas, yüzyılların birikimiyle oluşan tarihî ve kültürel zenginliğe sahiptir. Selçukludan Osmanlıya ve Cumhuriyet'e uzanan medeniyet yolculuğunda, Sivas hem ülkemizin en önemli şehirlerinden birisi hem de bu topraklarda yaşayan insanlarımızın müreffeh ve huzurlu bir hayat sürmelerinin mekânı olmuştur hep.

İnanıyoruz ki; çağdaş kent yönetimlerinin fonksiyonel amaçları arasında şehirleri fiziksel çehreleri ve altyapılarıyla yaşanabilir mekânlar yapmaya uğraşmaları kadar, üzerinde yaşayan insanları, kültürel damarlarından besleyecek kanalları destekleyerek, çağın gelişen imkânlarıyla buluşturan ortam ve imkânı sağlamaya yönelik görevleri de bulunmaktadır.

Bu çerçevedeki belediyecilik anlayışımız içerisinde, tarihten gelen kültürel mirasımızı yeni kuşaklarla buluşturmak ve özellikle bugünün ve geleceğin daha yaşanılabilir bir şehrine hizmet etmek gayesindeyiz. Güzel şehrimizin tarihî dokusunu korumaya ve ön plana çıkarmaya yönelik projelerimizle birlikte, insanımızın yaşadığı coğrafya ile barışık olması için nezih ve estetik iskân mekânları ve sosyal donatılar, ulaşım imkânları ve yeşil alanlar oluşturmanın gayreti içerisindeyiz. Bunlara

yönelik geniş kapsamlı projelerimizi uygulamaya koymaktayız.

Yine bu şehrin insanlarının kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını gidermek amacıyla konserler, şiir dinletileri düzenlemekte, panel ve sempozyumlar yapmaktayız. Ayrıca bu şehrin geçmişteki değerli ve yol gösterici şahsiyetlerinin eserlerini günümüze aktarmanın çabası içerisindeyiz.

İşte bu kitapla, kültürel çalışmalarımızdan bir örneği daha sizlere sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Abdulmecid Sivasî Hazretleri şehrimizin önemli bir değeri ve şahsiyetidir. Gerek yaşadığı dönemde gerekse beş yüz yılı aşkın bir süredir bu coğrafyada saygı ile anılan mümtaz bir velidir. Gerek Meydan Camisi'ndeki irşatlarıyla gerekse kaleme aldığı 40 civarındaki eseriyle insanların huzur ve saadeti için önemli bir görevi ifa etmiştir. Sivas Belediyesi olarak şehrimizin mutasavvıf ve ilim adamı olan Şemseddin Sivasî'nin eserlerini bir külliyat olarak yeni kuşaklarla ve ilim dünyasıyla buluşturmanın sevincini yaşıyoruz. Bu külliyatın ilk kitabını hazırlayan değerli hocamız Prof. Dr. Recep Toparlı'ya bu vesile ile teşekkür ediyorum.

Güzel şehrimiz için daha nice eserler yayımlamak dileğiyle…

Sami AYDIN
Sivas Belediye Başkanı

ÖN SÖZ

Abdulmecid Sîvâsî Divanı, bilimsel hayatımda hazırlamış olduğum ikinci kitap. Bu da Sivas'ta Dilek Matbaası'nda basılmıştı. Matbaanın sahibi rahmetli Ahmet Abim'e Cenab-ı Hak'tan rahmetle anıyorum.

Bu baskıda, birinci baskının orijinalliğini hemen hemen bozmadım. Türkçe kelimelerle eklerin okunuşunda bazı tasarruflarda bulundum. Yazım yanlışları ile gözden kaçan bir iki hususu düzelttim.

Kitabın basımını üstlenen Sivas Belediye Başkanı Sayın **Sami Aydın**'a, Belediye Başkan Yardımcısı Sayın **Ahmet Özaydın**'a, bilgisinden her zaman yararlandığım değerli meslektaşım **Prof. Dr. Mehmet Arslan**'a ve kitabın basımını gerçekleştirenlere teşekkür ediyorum.

Sivas, Mart 2015

Prof. Dr. Recep TOPARLI

ÖN SÖZ

(Birinci Baskı)

Yirminin üzerinde eser sahibi olup Arapça ve Farsçayı çok iyi bildiği kaynaklarda yazılı olan **Abdulmecid Sivasî**'nin, şiirlerini *Dîvân-ı İlâhiyât* adı altına topladığı bilinmekte ancak bu eser üzerinde bugüne kadar herhangi bir çalışma yapılmamış bulunmaktaydı.

Tasavvufi gayelerle yazılan şiirlerden meydana gelen bu divançeyi gün ışığına çıkarmak ve **Şeyhî** mahlasını kullanan şairimiz hakkında küçük bir araştırma yapmak amacıyla yola çıktık. Divançenin iki yazma nüshasını tespit ettikten sonra bu nüshalardan edisyon kritikli bir metin hazırladık. Ancak yayındaki zorlukları göz önüne alarak transkripsiyonlu ve edisyon kritikli metni vermekten kaçındık. Şiirlerin dil özelliklerini de bugünkü Türkiye Türkçesine uydurduk. Şiirleri kafiyelerine göre sıraladık. Çalışmamızın baş tarafına da **Abdulmecid Sivasî**'nin hayatı, eserleri ve divançesinin incelenmesiyle ilgili bir kısım ekledik.

Şeyhî divançesinin, tespit edebildiğimiz bu iki yazma nüshasından başka yazmalarının da bulunabi-

leceğini tahmin etmekteyiz. Devrinde çok tanınmış bir din adamı olan şairimizin şiirlerinin Halvetî Tarikatı'na bağlı olanlar arasında uzun süre okunduğu muhakkaktır.

Bu küçük çalışmamızın mükemmel olduğu iddiasında değiliz. Amacımız, daha önce de belirttiğimiz gibi şairimiz yeni nesillere tanıtmak ve daha çok bu tür çalışmalarla Sivas şehri monografisini yazacak olanlara bir katkıda bulunmaktır.

Erzurum, 07.04.1984

Dr. Recep TOPARLI

HAYATI

Halvetî şeyhlerinin ileri gelenlerinden olan **Abdulmecid Sivasî** Hazretlerinin künyesi *(Ebü'l-hayr)*, lakapları ise *(Mecdüddin)* olup *(Sivasî Efendi)* diye tanınmışlardır. Babaları **Şeyh Muharrem Efendi**'dir.

971/1563-64 veya 975/1567-68 yılında Zile'de doğmuş, küçük yaşta Kur'an-ı Kerim okumaya başlayarak yedi yaşında hafızlığını tamamlamıştır. **Şemseddin Sivasî**'nin kardeşinin oğlu ve onun halifesi olan **Abdulmecid Sivasî**, büluğ çağına erdikten sonra babasından Arapça okuyarak akranları arasında ayrıcalık kazanmıştır. Daha sonra fıkıh, tefsir, hadis öğrenimi görüp kendisini zahirî ilimlerde yetiştirmiştir. Otuz yaşına kadar bu ilimlerle uğraştıktan sonra tasavvufla meşgul olmaya başlamış ve batınî ilimlerde de parmakla gösterilmiştir. Şeyhinin izniyle Merzifon'a giderek bir süre müritlerin terbiyesiyle uğraşmış ve 1006/1597-98 yılında **Şemseddin Sivasî**'nin ölümü üzerine Sivas'a gelerek irşat faaliyetine başlamıştır. Sultan III. Mehmed'in daveti üzerine İstanbul'a giden **Abdulmecid Sivasî**, burada da halkı aydınlatmak için vaaz ve nasihatlerde bulunmuş, hadis ve tefsir okutmuştur. Bir müddet Şehzade Camisi'nde vaaz verdikten sonra Sultan Ahmed Cami-

si'nin yapımının tamamlanması üzerine 1026/1617 yılında adı geçen caminin Cuma vaizliğine tayin olmuştur. Burada vaizlik görevini sürdürürken 1049/1639 yılında vefat ederek Eyüp yakınındaki Nişancı Dergâhı'na gömülmüştür.

Ölümüne, **Nuri Efendi** tarafından şu beyit tarih düşürülmüştür:

Gam etmiş-iken aklı çâk târîhini dedi bu hâk

Bin kırk dokuzda aldı pâk Sivasî uçmakta mekân

Ömrünün büyük bir kısmını büyük şehirlerde vaaz ve nasihatle geçiren **Abdulmecid Sivasî**'den kaynaklar, fazileti ve bilgili bir kişi olarak bahsetmektedirler. Halvetî Tarikatı'nın ileri gelenlerinden olduğu için değerli birçok halife de yetiştirmiştir. Devrinde gördüğü haksızlıklara kalemiyle ve vaazlarıyla savaş açmış, doğruyu söylemekten hiçbir zaman çekinmemiştir.

ESERLERİ

Abdulmecid Sivasî'nin yirmi kadar eseri bulunmaktadır. Arapça, Farsça ve Türkçe olarak kaleme alınan bu eserlerin çoğu basılmamıştır.

Onun eserlerini şöylece sıralayabiliriz:

1. *Mesnevî Şerhi*: Sultan Ahmed Han'ın teşviki ile yazmış ancak bir cildi tamamlanabilmiş, diğerleri ise müsvedde hâlinde kalmıştır.
2. *Kasîde-i Mîmiyye Şerhi*.
3. *Lezâizü'l-Âsâr*.
4. *Fezâil-i Salavâti'n-Nebî*.
5. *Letâifü'l-Ezhâr*.
6. *Maskalu'l-Kulûb*.
7. *Dürerü'l-Akâid*.
8. *Şerh-i Cezîreti'l-Mesnevî*.
9. *Umdetü'l-Müsteiddîn Fi's-Sarf*.
10. *Kahru's-Sûs*.
11. *Makâsıd-ı Ayniye*.
12. *Kavâid-i Fârisiyye*.
13. *Tefsîr-i Fâtiha*.
14. *İlcâmü'n-Nüfûs*.
15. *Kırk Hadis*.
16. *Şurûtu's-Salâh*.
17. *Risâletü'l-Kebâir ve Şerhi*.

18. *Risâletü'l-Kazâ ve'l-Kader*: Zeki Hayran tarafından Sivas'ta neşredilmiştir.
19. *Telhîs-i Havâssu'n-Nebî*.
20. *Risâletü'l-İslâm ve'l-Îmân*.
21. *Dîvân-ı İlâhiyât*: Divançe.

DİVANÇENİN İNCELENMESİ

A) İçindekiler

Abdulmecid Sivasî'nin Divançesi, 79 gazelden meydana gelmekte olup toplam 588 beyitten ibarettir. Gazellerinin üç tanesi na'ttır.

Şiirlerinde **Şeyhî** mahlasını kullanmıştır. Mahlas, 17 ve 76. gazelde yazılmamış, 4 ve 28. gazelde ise iki kez kullanmıştır.

Gazellerinin çoğunluğu (25 gazel) beş beyitlidir. Altı beyitli (8); yedi beyitli (14); sekiz beyitli (8); dokuz beyitli (11); on, on bir beyitli (1); on iki beyitli (3); on dört, on yedi, on sekiz beyitli (1); on dokuz beyitli (2) gazeli bulunmaktadır.

Şeyhî'nin gazelleri kafiyelerine göre de şöyledir: Elif (4); be, te, cim, çım, ha, dal (1); re (15); ze (7); şın (4); kaf (1); kef (4); lam (11); vav (1); he (4); ye (6).

Divançedeki 48. gazel tamamen Arapça olduğu için bu çalışmaya alınmamıştır. Şiirlerde yer yer Arapça, Farsça beyit ve mısralar da yer almaktadır.

Bütün bunlardan anlaşıldığına göre **Şeyhî**'de toplam 25 Arapça ve Farsça mısra vardır. Ancak bunlar, o devir okuyucusunun bildiği ve hiç yadırgamadığı bir özelliktir.

B) Muhteva

Şeyhî'nin şiirlerinde tasavvuf en belirgin bir unsurdur. Zaten onun şiir yazmaktaki gayesi de tasavvufi ve dinî fikirleri işlemektir.

Ona göre; zahirî ilimler insana fazlaca bir şey kazandırmaz. Önemli olan batınî ilimlerdir ki onlar da medreselerde değil meyhanelerde (tekkelerde) elde edilir. Budan dolayı bir mürşide bağlanmak gereklidir. Tekkelerde yaşanılan hayat yani tasavvuf; anlatılamaz onu yaşamak lazımdır. Tekke vasıtasıyla Cenabıhakk'ın güzelliklerini görenler artık batınî ilimlerle uğraşmaya başlarlar. Tekkede şeyhe yapılan hizmet insana büyük bir zevk verir.

Şeyhî'ye göre; rint ve zahit çekişmesi her zaman vardır ve devam edecektir. Rint olanlar için yalnızca Allah vardır. Ondan başka her şey masivadır. Zahitlerin düşüncelerinin cennet, huri, gılman olmasına karşılık rintler için bunların hiçbirinin önemi yoktur. Mühim olan; her şeyin Allah'tan olduğunu bilmek ve beka kadehini içerek fenafillaha ulaşmaktır. Bunun için de; kalbi masivadan temizlemek, benlik-senlik davasından vazgeçmek, mal mülk derdiyle uğraşmamak, nefisle savaşmak, gönül gözünü açmak, kalbi sürekli olarak Allah ateşiyle yakmak, fakirlikle övünmek, rızka razı olmak, Allah'ı devamlı olarak anmak, hiç kimseye kin ve buğzetmemek gereklidir.

Fenafillah makamına ulaşan kimse için artık hiçbir şeyin önemi kalmaz. Her şey onun gözünde aynıdır.

İnsanların kalplerini masiva doldurmuş, onları oyalamakta ve onların gerçekleri görmelerine engel olmaktadır. Masiva, Allah'la arada bir engeldir, onun muhakkak ortadan kalkması gerekmektedir.

Bu dünyaya gönül bağlanmamalıdır. Çünkü o çok kısadır, fânidir ve tez geçer. Dünyada elde edilen makamlara, mevkilere ve ilme güvenmemek, onlarla gururlanmamak lazımdır. Büyüklerin makamlarına bakmaktansa mezarlığa bakıp ibret almak daha da iyidir. Bu dünya çok kısa olduğu için fırsatları ganimet bilmek ve değerlendirmek lazımdır. Ecel, geldiğinde hiç kimseye aman vermemektedir.

Aşk; dermanı olmayan bir dert, dibi olmayan bir deniz gibidir. Aşkı gizlemek çok zordur. Çünkü yırtık yaka, kanlı gözyaşı onu sürekli olarak ortaya çıkarmaktadır. âşık olan daima ağlar, inler ve feryat eder, gözlerinden kanlı gözyaşları saçar ve sevgilisinin hasretiyle yanıp tutuşur. Ancak cahiller âşıkların neden ağladıklarını bilmemekte ve onları ayıplamaktadırlar. Ancak bu, önemli değildir. Âşık olanın hâlini ancak âşıklar bilir. Kelebek gibi mumun etrafında kendisini feda etmeden aşk davasında bulunmak çok zordur, imkânsızdır.

Sevgiliden gelecek her şeye sabır ve tahammül etmek, onun cefa taşlarına katlanmak lazımdır. Sevgilinin (Allah'ın) bulunduğu yer, âşıklar için cennettir. Buraya girmek için de kapıcısıyla tanışmak, bilişmek gereklidir.

Allah'a iyi bir kul olmak, onun emirlerini yerine getirmek, Peygamberimizin gösterdiği doğru yola girmek insanlar için en önemli şeylerdir. İnsanoğlu, dağların dahi kabul etmediği bir emaneti yüklenmiştir. Bütün dünya Allah'a kulluk etseler de ona bir faydası yoktur. Aynı şekilde dünyayı tamamen küfür kaplasa da ona herhangi bir zarar veremezler.

Bütün bunlar, **Şeyhî**'nin divançesinde işlenen başlıca temalardır.

C) Nazım Şekilleri ve Vezin

Daha önce de belirttiğimiz gibi **Şeyhî**, yalnızca gazel nazım şeklini kullanmıştır.

Şiirlerinde aruz veznin kullanan şairimiz, bu hususta pek de başarılı olamamıştır. Arapça ve Farsça kelimelerde yapılmaması gereken imale ve zihaflar yapmış; Türkçe kelimelerde ise insanın kulağını tırmalayacak şekildeki imalelerden çekinmemiştir. Bundan dolayı da şiirleri çok sayıda aruz hatasıyla doludur. Aruz hatasının olmadığı şiir hemen hemen yok gibidir.

Şeyhî, klasik divan şiirinde de en çok görülen şu vezinleri kullanmıştır:

1.	Fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün	(28 gazel)
2.	Feilâtün/feilâtün/feilâtün/feilün	(13 gazel)
3.	Mef'ûlü/mefâîlü/mefâîlü/feûlün	(7 gazel)
4.	Mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün	(6 gazel)
5.	Feilâtün/mefâilün/feilün	(6 gazel)
6.	Mefâîlün/mefâîlün/feûlün	(5 gazel)
7.	Mef'ûlü/fâilâtün/mef'ûlü/fâilâtün	(4 gazel)
8.	Mef'ûlü/fâilâtü/mefâîlü/fâilün	(3 gazel)
9.	Mef'ûlü/mefâîlün/mef'ûlü/mefâîlün	(3 gazel)
10.	Mefâîlün/fâilâtün/mefâîlün/fâilün	(2 gazel)
11.	Müfteilün/müfteilün/fâilün	(1 gazel)
12.	Fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün	(1 gazel)

Ç) Şeyhî'nin Dili

Şeyhî, tarikat geleneğine uyarak şiirlerinde Arapça ve Farsça kelimelere daha çok yer vermiştir.

Onun dilinde iki, üç ve dört kelimeden meydana gelen Farsça tamlamalara (*zümre-i uşşâk, meh-i garrâ, bâde-i hamrâ; mihrâb-ı kıble-i urefâ, bârân-ı ebr-i cism, mahrem-i derd-i derûn; hat-ı der-i halvet-i dervîşân, bâde-i tavk-ı kûy-ı dilber),* Farsça birleşik sıfatlara *(teş-*

ne-leb, perî-peyker, bed-fâl, tîr-endâz, dürd-keş, siyeh-rû) çokça rastlanır.

Aşağıda sıralayacağımız Türkçe arkaik kelimeler de onun dilinde varlıklarını sürdürmüşlerdir:

assı (fayda), **cavk** (topluluk), **çeri** (asker, ordu), **döğmek** (ezmek), **inen, inende** (çok, fazla), **irgürmek** (ulaştırmak), **iss** (sahip), **kamu** (bütün), **kanda** (nerede), **kanı, kankı** (hangi), **sımak** (kırmak), **şimdengerü** (bundan böyle, bundan sonra), **tapu** (huzur, hizmet), **yazuk** (günah).

Emir 2. teklik şahıs eki **-gıl/-gil** (yugıl, düşmegil); zarf-fiil ekleri **–ıcak,-üben** (toğmayıcak, gösterüben) ve emir 1. teklik şahıs eki **-eyin**'in (diyeyin) kullanılması da şairimizin dilindeki Eski Anadolu Türkçesi özellikleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

D) Şeyhî'nin İktibasları:

Şairimizin şiirlerinde gördüğümüz iktibasları beş grupta toplayabiliriz:

a. Kur'an-ı Kerim'den yaptığı iktibaslar.

b. Hadîs-i Kutsî'den yaptığı iktibaslar.

c. Hadîs-i Şerîf'ten yaptığı iktibas.

ç. Arapça sözler.

d. Farsça söz.

Şairimiz, Peygamberimize, Hz. Yakup, Hz. Musa ve Hz. İsa'ya da yer vererek onların mucizelerine işaret etmiştir.

Hz. Hızır, meşhur **İskender**, Ad kavmi zamanında İrem Bağı'nı yaptıran **Şeddâd**, malının çokluğuna güvenip yoksullara iyilik yapmadığı için bütün varlığıyla yerin dibine geçen **Karun**, cömertliğiyle tanınan **Hatem**, saltanatının büyüklüğü ve kuvvetiyle meşhur olan **Dârâ,** Tanrılık davasında bulunduğu için suda boğulan **Firavun** da **Şeyhî**'nin şiirlerine konu olmuştur.

Sırrını gizlemediği için başından olan meşhur mutasavvıf **Hallâcı Mansur**, tanınmış veli **Veyse'l-Karanî**'den de bahseden **Şeyhî**; Mecnun, Leylâ, Ferhat ve Şirin gibi hikâye kahramanlarına da telmihte bulunmaktadır.

EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Yirmiye yakın eser sahibi olmasından Arapça ve Farsçayı çok iyi bildiği, iyi bir din kültürüne sahip olduğu anlaşılan **Abdulmecid Sivasî**; şiirlerinde sanat gayesi gütmemiş, fikirlerinin samimi bir şekilde ifade etmeyi tercih etmiştir.

Divan edebiyatında çokça kullanılan edebî sanatlara da zaman zaman yer veren **Şeyhî**, iç içe girmiş mazmunlardan, çok karışık sanatlardan kaçınmıştır. Onun şiirini, ilk bakışta anlamak mümkündür. Görünen mananın altında ikinci bir mana aramak boşunadır. Zaten onun düşüncesi de fikirlerini yalın olarak okuyucuya aktarmaktır.

Birkaç biyografi ve tarikatla ilgili kitaptan başka hakkında herhangi bir bilgi bulamadığımız şairimizin, şiirleri daha ziyade didaktik bir görünüm arz etmektedir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi şiirlerinde **Şeyhî** mahlasını kullanan şair, aruz veznini kullanmakta pek başarılı olamamıştır. Şiirleri son derece güzel de değildir. Bu şiirlerin en önemli özelliği; okuyucuları kendisine çekecek bir samimiyetle yazılmış olmalarıdır.

Divan şirinini altın çağlarından biri olan 17. yüzyılda, diğer ünlü şairler yanında şairimizin çok sönük kaldığı anlaşılmaktadır.

DİVANÇENİN NÜSHALARI

Abdulmecid Sivasî Divançesi'nin iki yazma nüshasını tespit edebildik.

Bunlardan birincisi, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kısmı'nda 510 numara ile kayıtlı olan yazmanın 51b-79a varakları arasında yer almakta olup **Abdüsselam** adlı birisi tarafından 1077/1666-67 yılında istinsah edilmiştir.

İkinci yazma nüsha ise İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Lala İsmail Bölümü'nde 453 numara ile kayıtlı olan yazmanın 1b-18a varakları arasında olup 1168/1755 yılında kopya edilmiştir.

KAYNAKÇA

Hayran, Zeki, *Sivasî Efendi: Kaza ve Kader Risalesi*, Sivas.

Hocazâde Hilmi, *Ziyâret-i Evliyâ*, İstanbul 1325, s. 84-86.

İsmail Paşa, *Hediyyetü'l-Ârifîn (Esmâu'l-Müellifîn*), 1/620.

Kâtip Çelebi, *Keşfü'z-Zunûn*, 1130.

M. Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, C. 1, İstanbul, s. 50.

Mu'cemü'l-Müellifîn, 6/170.

Türer, Osman, *Şeyh Muhammed Nazmî, Eserleri ve Hediyyetü'l-İhvân'ı*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 1982.

ŞEYHÎ'NİN ŞİİRLERİ

NA'TLAR

Feilâtün mefâilün feilün

Kaşlarıdır kurulu kavs-ı kazâ
Ezelîdir sihâmımız cânâ

Habl-i zülfüne i'tisâm et kim
Evliyâ eyledi temessük ana

Yapışıp ana zümre-i uşşâk
Dediler cümle لاانفصام لها (1)

O-durur ser-nüvişt-i râh-ı Hudâ
Oldu uşşâka عروة وثقى (2)

Yazdı anun dilinde kudret eli
Asl-ı ilm-i ledünnîyi cem'â

Secde kıldım göricek ebrûsın
Ç'oldu mihrâb-ı kıble-i urefâ

Andan alır sihâmını cümle
Rûh-ı mecrûh u kalb-i bî-pervâ

Fitneyi câmi′ ü muhît-iken
Ham-ı zülfü ber-ân ruh-ı zîbâ

Munkabız derhem etti anı dahi
Vech-i bî-misli انظروعجبا (3)

كردكردى اكر بكرد رهش
بنشين بر سر شهان **شيخيا** (4)

Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

Ey hazret-i mahbûb-ı Hudâ nûr-ı musaffâ
Envâr-ı cemâlin-durur eşyâda hüveydâ

Bir katre değil bahr-i cihân cûduna nisbet
Bir zerre değil hüsnüne nisbet meh-i garrâ

Bir kerre gören lutfun ile vech-i şerîfin
Bî-şübhe olur âyine-i kalbi mücellâ

Cismiyle urûc ettiğinin hikmeti bu kim
Müştâk-idi pâ-bûsuna ol arş-ı muallâ

Ey kân-ı kerem **Şeyhî** senin teşne-lebindir
Sun la'l-i lebinden kerem et bâde-i hamrâ

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilâtün

Hadden aşdı iştiyâkın yâ Resûl göster cemâlin
Yakdı beni iftirâkın yâ Resûl göster cemâlin

Çün beni saldın bu derde nazar et hâlime zerre
Nice bir hicâb u perde yâ Resûl göster cemâlin

Feleğe çıktı figânım yaş ile bir oldu kanım
İştiyâktan yandı cânım yâ Resûl göster cemâlin

Çün hayâlin erdi câna nice bakayım cihâna
Eyleme beni bahâne yâ Resûl göster cemâlin

Tut elini **Şeyhî** cânın dest-gîri ol sen anın
Şânın ihsân eylemektir yâ Resûl göster cemâlin

GAZELLER

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

اشرقت من ضوء كأس العشق انوار الصفا[5]
Zer kadehtir Şeyh Şemseddîn sâkyy-i Mustafâ

Nûş eden bir katresin elbette ehlullâh olur
Lâ-cerem âgâh olur ez-zevk-i sırr-ı evliyâ

Yerde gökte âşikâr oldu kamu envâr-ı aşk
Kalb mişkâtında lâmi' oldu mısbâh-ı hudâ

Nağmeye âgâz etti andelîb-i mağme-vâr
Kıl müheyyâ gülşene âlât-ı aşkı mutribâ

Hânkâh-ı dilde mihmân oldu çün sultân-ı aşk
Cenneti bey' eyledin dîdâr-ı aşka **Şeyhiyâ**

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Derde düştüm aşkla hîç bulmadım dermân ana
Sanki deryâdır bulunmaz ka’rı yok pâyân ana

Künc-i gamda derd ile inler gönül ağlar gözüm
Künh-i esrârında cânım vâlih ü hayrân ana

Mahbes-i ten cennet olsa bir nefes durmazdı cân
Nefs-i emmâre ile akl olmasa derbân ana

Şol emânettir ki dağlar etmedi anı kabûl
Zâlim ü câhil olup etti tahammül cân ana

Sırr-ı vahdet içre **Şeyhî** şöyle hayrân oldu dil
Yer ü gök hem yaz u kış cennet cahîm yeksân ana

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Bâde-i aşkı bize işrâb edelden la'l-i nâb
Kimse rağbet eylemez müfte satılmıştır şarâb

Ey perî-peyker senin dâim cemâlin şem'ine
Yanmaya pervâne-veş cânlar verirler şeyh u şâb

Cân u dilden tâlib olanlar ene'l-hak dersine
Hîç bulurlar mı cemâlin nüshası gibi kitâb

Sırr-ı vahdet noktası ser-keştesidir nüh felek
Kim bu remzi keşf eder طوبى لهم و حسن المآب (6)

Bahr yetmez suhf-ı hüsnünde müderris haşre dek
Islatıp engüştünü eylerse evrâkın hisâb

Sünbül ü gül nefha-i zülfünden aldı ıtr-ı tâm
Cümle gülzâr-ı cihân aldı ruhundan âb u tâb

Hâne-i derd içre mahbûs-idi **Şeyhî** nice yıl
Tâlii sa'd oldu vechinden açıldı feth-i bâb

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Edegör ey gönül tedbîr-i hidmet
Seni altın eder iksîr-i hidmet

Rızâ bulur koyan nefsin rızâsın
Mukarrerdir begim te'sîr-i hidmet

Girer kalbe girenler hidmet ile
Nişâna irgürürler tîr-i hidmet

Kemâlin kadrini bilmez zamâne
Kıyâs eder ola ta'zîr-i hidmet

Olup ferrâş-ı beyt-i ehl-i vahdet
Eder dil hânesin tathîr-i hidmet

Ne bilsin gevheri âmî olanlar
Çalış cândan olunca şîr-i hidmet

Yapış habl-i metîne koma **Şeyhî**
Çeker Hakk'a seni zencir-i hidmet

مشو يكدم ازخدمت خالى شيخى[7]
Ulu assılar eder gayr-i himmet

Mefâilün feilâtün mefâilün feilün

Bu râhın erleri ölüp dirilmeğe muhtâc
Bu çârmîh ile gâhî gerilmeğe muhtâc

Bulup berîd-i sabâ-yı hidâyeti evvel
Anınla Ka'be-i câna varılmağa muhtâc

Ten âfitâb-ı tecellî ile kadîd olup
Gehîce hayret ayında serilmeğe muhtâc

Egerçi âşıka kûy-ı habîb cennettir
Kapıcısıyla bilişip varılmağa muhtâc

Cemâli bâgı gül ile yâsemen ile pürdür
Velî seherde nihânî derilmeğe muhtâc

Gehîce bast ile dehre baş eğmeyip salınır
Gehî de cândan usanıp daralmağa muhtâc

Egerçi rûh anın ile ezelde mûnistir
Velîk nefs yanından ayrılmağa muhtâc

Kuvâ-yı nefs harâmîsi bağladı yolumu
Fenâ kılıcı ile hep kırılmağa muhtâc

Tenim tabanca-i aşk ile ser-be-ser nâsûr
Gehî telattuf u gâhî sürülmeğe muhtâc

Zuhûr eder nefes-i rûh-bahş-ı rahmânî
Velî dübâr olup andan dürülmeğe muhtâc

Şarâb-ı la'li eder mest ehl-i aşk olanı
Sorup anı fukarâdan görülmeğe muhtâc

Sözün egerçi işittim dehânı yok dediler
Ne var ne yok yine andan sorulmağa muhtâc

Dübâr doğmayıcak arşa uçamaz sâlik
Arûs-ı nefs ile birer karılmağa muhtâc

Çözüp o zer kemeri mest hâb-gehde yatar
Kemer olup kad-i **Şeyhî** sarılmağa muhtâc

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Dilberâ dil sırr-ı aşkı eylemek pinhân güç
Güç-durur sığmak katı birkindiye ummân güç

Cân atıp şem'-i ruha pervâne-veş mahv olmadan
Müddeî da'vâ-yı aşk etmek sakın burhân güç

Olmadan ıslâh aslâ ey dil-i dîvânemiz
Gün-be-gün bir derde düştün ki ana dermân güç

Hâne-i dil cünd-i vesvâs ile teng ü dar-iken
Ol şeh-i âlî-cenâbı eylemek mihmân güç

Gam değil ta'n eylese zâhid sirişk-i çeşmine
Anlamak âşıkların esrârını nâdân güç

Putperest olmadan îmân şehrine kimdir geçen
Küfr-i zülfün berzahından geçmeden îmân güç

Nâr-ı aşka yansa dâim **Şeyhî**'nin kalbi n'ola
Dest-i Hak yaktığı kânûn olmamak sûzân güç

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Hîç tılısm-ı كنت كنز (8) e bulmadı kimse fütûh
İçmeyince aşk elinden her seher câm-ı sabûh

Metn-i aşkı hall için ins ile cin hûr u melek
Arş u kürsî dünye vü ukbâ vü mâfîhâ şürûh

Gark eder mülk-i vücûdum kaynasa tennûr-ı aşk
Zerredir dünyâ yanında katredir tûfân-ı Nûh

Aşk ile medhûş olup vahdette sergerdân-idim
Yoğ-idi dünyâda adım olmamıştı nefh-i rûh

Şeyhiyâ vuslat dilersen gayrısın terk eylegil
Rûh-ı Ahmed'dir tılısm-ı kenze miftâh-ı fütûh

Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

Yâd etti beni gelmedi yâd etmedi feryâd
La'l-i şekeri anmadı bu hasta dilim bâd

Zâhid yüzünü halka-i tevhîdde görsen
Bil hâtemine cevheri taş vurmuş ol üstâd

Taş olsa da kalbi anı mûm eyler erenler
Teslîm olagör bunlara ister-isen irşâd

Hâtem gibi her kim dili boş ede sivâdan
Kaddini kemân ede duâ tîrini berbâd

Kutb ede anı devr-i kemâle yed-i kudret
El üzre tutarlar anı ta'zîm ile emcâd

Mahv ile fenâ dersi medâriste okunmaz
Meyhânede üstâdı anın tıfl-ı mugân-zâd

Benlik ile senlik sana sunmuş mey-i şeytân
Mekr ü fiten ü vesveseden koparır ifsâd

Uyup bu havâya inen açılma solarsın
Döymez bu yele bâğ-ı İrem hâne-i Şeddâd

Şeyhî içegör câm-ı bekâdan mey-i vuslat
Mutlak olagör cümlede hak ola hemân ad

Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

Da'vâ-yı arîz etme seni mîre çekerler
Ko kesreti bir ol ki seni pîre çekerler

Zâhid olana tâat u teklîf ile tedbîr
Evhâmını def' edeni takdîre çekerler

Mücrim gibi germ olma dilâ sırrını açma
Aşk oduna yan kim seni te'sîre çekerler

Kaplarsa velâyâtı tesânîf ile âlim
Her biri görünce anı bir yere çekerler

Kur'an bilirim ben de imâmım deme **Şeyhî**
Bâtın eri tahkîk ile tefsîre çekerler

Fâilâtün mefâilün fa'lün

Maraz-ı aşk câna sıhhattir
Hidmet-i âşıkân izzettir

Eşiğin gece bâliş etti serim
Şeb-i mi'râc âlî-himmettir

Yummadan rûzgâr iki gözünü
Aç gözün gör yüzünü fırsattır

Kayd-ı zülfüne silsilen bağla
Ki bu mutlak katâr-ı vahdettir

Çok belâ çekme cüz'î zevk için
Bâr-ı cismi bırak ne mihnettir

Gele miftâh-ı ism-i a'zam ile
Açagör kalbi kim velâyettir

Bağla zencîr-i aşka gerdenini
Pâdişâhlık budur kerâmettir

Halvetîler izi tozun **Şeyhî**
Çekicek cân gözüne cilvettir

Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün

Her kanda bakar ârif irfân haberin söyler
Dürd-i gamı nûş eyler dermân haberin söyler

Bahreyni içer kanmaz dünyâ sayısın saymaz
Her bâd ile ırganmaz ummân haberin söyler

Hakk ile eder seyri ger mescid ü ger deyri
Görünmez ana gayrı cânân haberin söyler

Nefsini helâk etmiş beyt-i dili pâk etmiş
Yüzün yola hâk etmiş kurbân haberin söyler

Firkatle beden haste cân yâr ile peyveste
Dil aşk ile dembeste irfân haberin söyler

Ârzûsunu bırakmış su gibi Hak'a akmış
Adın deliye takmış dîvân haberin söyler

Aldanmadı dünyâya tuttu yüzü Mevlâ'ya
Ol âlem-i a'lâya cevlân haberin söyler

Cândan sana uyanlar yol sırrını duyanlar
Kalb evini yuyanlar sultân haberin söyler

Kulluğa sunup boynu derd ü gam ile oynu
Ger ağır u ger yeyni rızvân haberin söyler

Cânından olup bîzâr bülbül gibi eyler zâr
Vahdete kılıp ikrâr îmân haberin söyler

Aşk odu ile yanmış Hak ilmine el sunmuş
Tevhîd atına binmiş meydân haberin söyler

Şeyhî gibi yok olmuş derd ü gam ile solmuş
Kalbine Hudâ gelmiş mihmân haberin söyler

Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün

Dil aşk ile yâr oldu yâhû haberin söyler
Kapında kulun oldu tapu haberin söyler

Aşk câmını dil içti serhôş-ı ezel oldu
Buldu ebedî sıhhat موتوا (9) haberin söyler

Benzettim-idi verde nâzük lebini yârin
Dil maglatasın bildi توبوا (10) haberin söyler

Sabr edemedi gamma dil sâha-i aşkında
Rûh ceyşine anın-çün سيحوا (11) haberin söyler

Şimdengirü cân murgı eski vatanın ister
Her demde hitâb edip ردوا (12) haberin söyler

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Dünyeye dil bağlama bu dehr-i fânî tîz geçer
Pîrlik vakti gelir bu nev-civânî tîz geçer

Âdetidir mâl u mülk ü bâğ u bustân-ı cihân
Bâğlar vîrân olur hem bâğbânı tiz geçer

Zînet-i dünyâya aldanıp kibirden geçmeyen
Nâgehân rengi solar nâm u nişânı tîz geçer

Mîve vü ezhâr ile pür-zînet olan bâğlar
Bâd-ı kahr ile döker evrâkı ânı tîz geçer

Şem'ini leyl-i fenâda uyarıgör genç-iken
Pîrlik vakt-i seherdir kim zamânı tîz geçer

Bülbül ü gül kûy u bûyun berki gün ızhâr eder
Gırre olma rûy u bûy-ı mihribânî tîz geçer

Âkıla gafletle sağlıktan helâki yeg-durur
Şeyhiyâ bil kadr-i ömri dehr-i fânî tîz geçer

Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün

Bâd-ı sabâ seherde ocak yakanımızdır
Leylâ-yı dehr-i fânî tutmaş yapanımızdır

Zencîr-i akl-ı cüz'î bend etti râh-ı mesti
Sicn-i bedende aşkın zencîr kıranımızdır

Biz yâre vâsıl olduk râh-ı fenâ içinde
Şems ü kamer kevâkib dağda bakanımızdır

Seng-i ser-i a'dâdır encüm ile süreyyâ
Kavs-i kuzah semâdâ âlî sapanımızdır

Ra'd elde topumuz şimşektir ana âteş
Bârân-ı ebr-i cismi âlî hisânımızdır

Ten aşkla çiftliktir nefs ile rûh ekinci
Gürkler bu hidmet için şemmî tutanımızdır

Âb u hevâ vü âteş hidmettedir bizim-çün
Dört yana hizmet için deryâ akanımızdır

Gâyette râst-revdir rûh-ı revân egerçi
N'idem ki nefs bed-nefsi yoldan sapanımızdır

Râh-ı muhabbet içre gâfil yürüme **Şeyhî**
Çengâl-i zülfi yârin takye kapanımızdır

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Âşıkı dâg-ı hicir gerçi kim âbdâl eyler
Âşık eyler dil-i nâ-pûhteyi hem kâl eyler

Kâl ü kîlin yitirir hâli hemân yolda kalır
Kesb-i hâl eyler o kim sözde dilin lâl eyler

Ölmeden gel ölegör hayy ü ebed vasfını bul
Âkıbet mühmel odur kim sözüm ihmâl eyler

Hâb u hurd ile betâlet ile bed yolda şek
Ömrü zâyi′ geçirir âhiri bed-fâl eyler

Şeyhî pîr oldu velî vaz′-ı sabâyı komadı
Meylini cell ü şa′îr ile hemân mâl eyler

Fâilâtün failâtün failâtün failün

Bûyı verd-i cennetin halvette zikr-i yârdır
Yeddi tamunun azâbı sohbet-i agyârdır

Bana tûbâ vü şarâb-ı kevseri vasf etme kim
Tûbâ kadd-i yârdır Kevser leb-i dildârdır

Sana cennette hevâ-yı hûr u gılmân kaygısı
Bana zâhid anma anı maksadım dîdârdır

Ehl-i cennet râhını zabt et kelâmullâhdan
Devlet anınla şerîat ana yâr-ı gârdır

Hâl ü zülfi dânesinden gayrıyı ko **Şehyiyâ**
Diyeler tesbîhdir yâ diyeler zünnârdır

Fâilâtün failâtün failâtün failün

Ravza-i huld-ı berîn halvet-i dervîşândır
Mâye-i izz ü şeref hidmet-i dervîşândır

Genc-i izzet ki tılısmât ile pûşîde-durur
Fethi anın nazar-ı rahmet-i dervîşândır

Kaplasa cünd-i zulem zulmet ile yer ü göğü
Ez-ezel tâ be-eded fırsat-ı dervîşândır

Sûretâ gerçi şehân kıble-i hâcettirler
İzz ü devlet evvelâ da'vet-i dervîşândır

Ey ganî satma bize kibr ile nâmûsu inen
Sîm ü zer cümle sana himmet-i dervîşândır

Fakra fahr işleridir gözleri toktur buların
Kâni' olmak gelene ni'met-i dervîşândır

Çehre-i baht-ı saâdet ki gönül sayd eyler
Nûr-bahş olan ana tal'at-ı dervîşândır

Şeyhiyâ âb-ı hayât ister-isen nûş edesin
Menbaı hâk-i der-i halvet-i dervîşândır

Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

Bûyun hevesiyle bile gitti nice serler
Kan oldu hat-ı nâfün için nice ciğerler

Yârin kad-i mevzûnu ki var bâğ-ı cihânda
Rağbet bula mı bir dahi hîç nahl-ı sanevber

Âhım süpürüp dem'i suladı reh-i yâri
Yolluluk edip saçtı nice dürr ü güherler

Sedd eyledi İskender-i aşk asker-i aklı
Bîgâneye bend oldu bugün râh-güzerler

Açılma inende der-i hammâm gibi **Şeyhî**
Tâ belde-i irfâna açıla nice derler

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Servere hidmet edenler âkıbet serverlenir
Zilleti izzet olur bî-şekl-iken dilberlenir

Zâl-i dehri terk edip olan ricâle nev-arûs
Ma'nisi bikr olur anın her sözü duhterlenir

Şem'ini er tekyesinde yakan âbdâl-ı Hudâ
Cümle mazhardan gezip irfân seyrin cebrlenir

Pister-i aşk içre arîs olan arûs-ı bâliga
Bir veled issi olur kim cümle halka erlenir

Pertev-i şems-idi **Şeyhî** asla kıldı çün rücû'
Cüz'-iken küll oldu şimdi Hakk ile rehberlenir

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Suhf-ı hüsnün göreli ilme nice râgıb var
Ey kamer-rû suver-i nûra besî tâlib var

Gam u derdinle şehâ nâm u nişândan geçtim
Gitti sabr-ı dil ü cân bâkî hemân kâlıb var

Dil-i dîvâneye şâdî ne aceb geldi bugün
Tahta yad erdi meded pâdişâhım gâlib var

Dîdeme hâb kadem bastı dedim hayr-ı kudûm
Merdüme konsa gayıb denmez ana hâcib var

La'line lezzet emânet-durur ehli **Şeyhî**
Âşıka sun ki emânet sorulur vâcib var

Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

Ayn-ı hayât-ı fahr ile fevk-i havâdadır
Suda yürür kerâmet ile hoş sefâdadır

Bilmez ki her kadem nice bin dîdeden çıkar
Her cünbişinde varlığı ayn-ı fenâdadır

Geh mâ vü men yüzünde menî-veş fürû-merev
Zen-veş menî kabul eden zîr-i pâdadır

Devr etme gird-i dâire-i şem' için ferâş
Yağ u fitîle dükeli nûr-ı intifâ'dadır

Her yele yelme yel gibi ma'vec havâ ile
Âlem semûm-ı dehr ile çün inhimâdadır

Rûy-ı türâba akma dağılma çü âb u gil
Vech-i zemîni seyl alır yâ havâdadır

Birlik bulugör iki deme üç talâk ver
Şeyhî acûz-ı dehri ki her dem cefâdadır

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Ey dil-i Kays'a ruh-ı Leylâ'dan oldun cilveger
Çeşm-i Ferhâd ile kıldın vech-i Şîrîn'e nazar

Goncaya bülbül dehânından eden arz-ı niyâz
Bâğda verdin gül-i ra'nâya hüsnünden eser

Zerre-i mihr-i cemâlinden salıp uşşâka nûr
Katre-i bahr-i cemâlinden veren hûbâna fer

Kimini kıldın fenâ deştinde sergerdân u zâr
Nâz u istignâ serîrin kimine kıldın makar

Sûret-i Azrâ'dan ettin Vâmıka arz-ı cemâl
Ol tecellî eyledi anı özünden bî-haber

Nûş edince cur'a-i câm-ı şarâb-ı aşkını
Ketm-i esrâr etmedi Mansûr kıldı terk-i ser

Bu ne halvettir ki şem'-i meclis-ârâ şevkine
Cân atıp pervâneler her dem yakarlar bâl ü per

Sürme-i mâzâgadan çeşmi mukahhal oldu çün
Eylemez bir ân cemâl-i yârdan kat'-ı nazar

Künh-i zât-ı hikmetinde akl-ı küll mecnûndur
Murg-ı vehm-i per-bürîde etmez ol râha güzer

Yeddi deryâ çeşme-sâr-ı lutfunun kem katresi
Heft dûzah âteş-i kahrın katında bir şerer

Nûr-ı zâta eyledin çün Ahmed'i mir'ât-ı hâs
Nice yüz bin dilber oldu pertevinden cilveger

Asl-ı küll oldur mezâhir fer'-i eczâdır ana
Ol ebü'l-ervâhtır cem'an u Âdem bü'l-beşer

Hâk-i cism ü zerre-i rûhun yevm-i vasla salıp
Kurudan yaştan birine kılmadı âşık niger

Sâha-i izzette cümle enbiyâ vü evliyâ
Cümlesi fermân-ber ü her biri bî-pâ vü ser

Cümle âlem ana kulluk etse olmaz müntefi'
Nitekim âlem küfür dolsa ana vermez zarar

Vâdi-i eymende atmaz nefs ü dünyâ na'lini
Bulmasa Mûsâ-yı cân anı اناالله (13) 'dan haber

İlm-i bî pâyânının sırr-ı kazâ bir nüktesi
Rûzgâr-ı kudretin bir noktası levh-i kader

Ma'rifet dersi ندانم(14)'dir okursan **Şeyhiyâ**
Bahr-ı zâtı kanda anlar katre-i akl-ı beşer

Sıbgatullâha boyanın nûr-ı zikrullâh ile
Pâk ede sırrın sivâdan pâdişâh-ı bahr u berr

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâeilün

Her kaçan ol verd-i ter hammâm içinde ter döker
Varını harc eyleyip mahzen revân ölçer döker

Ârızın görse arak-rîz olduğun nüh âsumân
Gaym-ı gamdam âb-rûyun her biri ölçer döker

Seyr ederse cûş-veş ger sû-be-sû ol serv-kad
Devr eder dôlâb-ı âb-ı çeşmini ölçer döker

Ol havâya medd ü cezr ile bahir sad mevc vurur
Gâh zîr ü gâh bâlâ devr eder ölçer döker

Geşt-i gülzâr etse ol verd-i tarî vakt-i seher
Gök yüzünden gül yüzünden her seher ölçer döker

Derde çâre bulmadı dîvâne gönlü âşıkın
Keyl-i efkâr ile gerçi âlemi ölçer döker

Beyt-i ma'mûr ehli aşk bahrine erişse döker
Bahr-i mescûru egerçi nûş eder ölçer döker

Devr-i âdemden beri doldurdu çâhın doymadı
Sahne-i dünyâ egerçi durmayıp ölçer döker

Cevher-i aklın düşürmüş **Şeyhî** aşkın çâhına
Dil ü aynı ile durmaz cân çekip ölçer döker

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Şehâ tevhîdin esrârın diyen bilmez bilen demez
Hakîkat ehli güftârın diyen bilmez bilen demez

Giyenler sevb-i imkânı hicâb etmiş ten ü cânı
Kuran kimdir bu eyvânı diyen bilmez bilen demez

Kimisi lafza üftâde kiminin zevki ma'nâda
Kimisi gark-ı deryâda diyen bilmez bilen demez

Mezâhir ile örtmüş yüz nice görsün anı her göz
Ne vasf etsin anı her söz diyen bilmez bilen demez

İçenler câm-ı zâtından fenâ buldu sıfâtından
Sülûkun yeddi katından diyen bilmez bilen demez

Kimi eyler ibâdâtı kimi eyler ibârâtı
Kimi müstagrak-ı zâtı diyen bilmez bilen demez

Duyan anı olur bî-cân gehî mest ü gehî hayrân
Melek insân sergerdân diyen bilmez bilen demez

Ne sırdır bu dem-i vahdet nedir ey **Şeyhî** bu lezzet
Ne demektir Hak'a vuslat diyen bilmez bilen demez

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Taleb-i mevt edeni sağ ederiz öldürürüz
Ağlatırız inletiriz ya'nî ebed güldürürüz

Bildiğinden geçene semt-i ندانم [15] sebakın
Kim irâdet getiririz okuturuz bildiririz

لانسلم لم كيف [16] seni mahrûm kılur
Biz mürîdin levhinin saykalıyız sildiririz

Dest-i kudret bâz-ı aşkını sunuptur bize tâ
Cîfe-i saydın bırakıp pâk olanı aldırırız

Ser-şikâr etmek için sayd-gâh-ı vahdette
Geceyi diri tutar nefs atını yeldiririz

Bir zamân halka-i vahdette tamâm oynatırız
Fâlı meymûn olanı topumuza çaldırırız

Hak sözü dinlemeyenleri semâ' ettiririz
Münkir-i raksın başını döndürür saldırırız

Yâr boynuna salınmağa heves eyleyenin
Ciğerin dür gibi elmâs-ı gama deldiririz

Tâlib-i aşkı dilâ aşk ipine aldırırız
Mahva dek hançer-i lâ ile dilin deldiririz

Sunarız ehl-i rızâta ham-ı vahdette şarâb
Sıbgatullâha boyar reng-i ruhun doldururuz

Kalbini zikr ile hoş eyleyenin ey **Şeyhî**
Nefes-i hakkıla biz bâtınını doldururuz

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Bâğ-ı gamda bülbül-i gülzârdır eğlencemiz
Âşıkız vakt-i seherde zârdır eğlencemiz

Eğlenir nâmûs u âr ile cihânda âşıkân
Mest-i aşkız terk-i nâm u ârdır eğlencemiz

Aşka vü âşıklara teslîm-i cândır pîşemiz
Zâhid-i hodbîne sad inkârdır eğlencemiz

Rûz u şeb vaslın hayaliyle geçer evkâtımız
Zâhidâ âvâre sanma vardır eğlencemiz

Kıblemiz ebrû-yı dilberdir anadır vechimiz
Zülfüne devr ederiz kim dârdır eğlencemiz

Mahrem-i derd-i derûnum yoksa gam yok **Şeyhiyâ**
Çeşm-i hûn-bâr u dil-i bîzârdır eğlencemiz

Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

Aslını şu kim duymaya pâyân dahi bilmez
Kim zâhirini bilmeye pinhân dahi bilmez

Ger kalb-i selîm ile sivâdan çekesin el
Bir mülk alasın anı Süleymân dahi bilmez

Nefsini Müselmân ederek zabt edegör kim
Bu saltanatın zevkini sultân dahi bilmez

Hidmetle gubâr eyler-isen cismi yolunda
Bir sırra erersin ötesin cân dahi bilmez

Tayy eyler-isen tûl-i emel defterin ey dost
Bir cûd edesin Hâtem-i devrân dahi bilmez

Aşk oduna ger mısr-ı vücûdun yakar-isen
Bir şerbet içersin anı reyyân dahi bilmez

Çün koydu bu **Şeyhî** bedeni de dahi feryâd
Câna iremez lezzet-i irfân dahi bilmez

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Hadd-i ta'rîfi geçip hâ-yı hüviyyet bekleriz
Seyr-i fillah u maallâh içre vuslat bekleriz

Der-ezel dürd-keş-i bezm-i cemâl-idi gönül
Lutfa mu'tâdız yine feyz-i mürüvvet bekleriz

Sicn-i unsurda yatanlar biçemez sahrâmızı
Kalb kürsîsindeyiz arş-ı inâyet bekleriz

Çün tılısm-ı ejder-i dünyâ dolaşmış gencini
Nakd-i sabrı genc edip künc-i ferâgat bekleriz

Rûy-ı zerd ü derd-i dil âh-ı derûn u hûn-ı çeşm
Dûrbâş-ı çâr-ı cânıdır velâyet bekleriz

Himmetim âlî-durur kim hâk-râh-ı dilberim
Hâk-rûy-ı bî-derim bâb-ı saâdet bekleriz

Sâid-i şehden gelip sayd eyledin güncişk-i dil
Mülk-i cân ankâsıyız kâf-ı kanâat bekleriz

Künc-i genc-i Hak-durur dil pâsbân cünd-i kuvâ
Hısn-ı irfân içre biz nakd-i muhabbet bekleriz

Mâsivâ-yı Hak rakîb olmuş çü Hak'la arada
Zülfikâr-ı lâ ile meydân-ı ismet bekleriz

Zülfüne gerden sunup sicn-i muhabbet bekleriz
Kayddan âzâdeyiz kûy-ı ferâgat bekleriz

İhtisâbıyla safâ bezmin bozup kallâş-ı akl
Meclis-i mestânı telh etti kasâvet bekleriz

Pîr-i meyhâne bizim için var olsun şimdilik
Cur'a-nûş-ı câm-ı la'lin cûd u cevdet bekleriz

Sahn-ı âlemde murâd mir'ât-ı Hak olmak-durur
Görmedik çün bâğ-ı sahrâ içre halvet bekleriz

Bir dem içindir çü îcâd-ı hezâr mürde-i cân
Ol dem için tâ subuh her gece nevbet bekleriz

Ekser-i şey'i cedeldir seyf-i tevhîd issi çün
Dökmege nefsin demin her demde nevbet bekleriz

Dem senindir **Şeyhiyâ** ger teşne-dâr oldun-ise
Ol deme cân vermek için bâb-ı izzet bekleriz

Silsile zülfüne taktı çün bizi Leylâ-yı aşk
Mestler için biz ki bekçiyiz ki sohbet bekleriz

Birkaçımız saldılar pergâra **Şeyhî** devr için
Hıfz için ol nokta-i çarh içre nevbet bekleriz

Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

Gittik yola teveccüh edip her sipâhımız
Düzd-i günâh basmasın ey dost râhımız

Ey bâd-ı aşk söndür akıl meş'alin meded
Bestir bu bezme rûşene-i berk-i âhımız

Yâ Rabb Ka'be hakkı mahıv et sivâ bütün
Her sûda tâ ki vechin ola kıblegâhımız

İnkâr-ı fikr-i fânî boyamıştı kalbi hep
Olmasa-idi bahr-i hidâyet penâhımız

Leşker zaîf ü ma'reke düşmenle pür-idi
Korkmam ki gayret ehlidir ol pâdişâhımız

Çoktur kusûr zâhir ü bâtında **Şeyhî** lîk
İkrârımızda yok velî hiç iştibâhımız

Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

Ey dil misâl-i âyinedir sâf sînemiz
Yok kimseye adâvetiniz buğz u kînemiz

Fakr u fenâ memâlikinin şehriyârıyız
Pürdür nukûd-ı gussa vü gamla hazînemiz

Teşvîş-i fakr u fâka ile olmazız melûl
Çün dilde aşk-ı yâr gibi var defînemiz

Etmez muvâfık **Şeyhî**'ye hayfâ ki rûzgâr
Kaldı miyâne lücce-i gamda sefînemiz

Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

Hatt-ı siyehi kaldıra bir yerden eğer baş
Mülk ü melekûtun kamu esrârı ola fâş

Aldanma sakın çeşmine ebrûsuna yârin
Çok serveri bî-ser kodu ol bir iki oynaş

İki bölük oldukta kaçan leşker-i kâkül
Ol arsada müjgânın olur tîr ü kemân kaş

Saçın sağışı asker ile ol iki kâfir
Peydâ eder ol ma'rekede bir iyi uğraş

Şeyhî basar elbette kadem arş-ı berîne
Ferş-i hareminde olan ol dilber-i ferrâş

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Halka halka ol perî zülfünü zencir eylemiş
Ya'nî ben mecnûnun bendine tedbîr eylemiş

Çeşm-i tîr-endâzı kasd etmiş beni öldürmeye
Kaşları yayın kurup müjgânını tîr eylemiş

Âsitânından geçerken uğrayıp bâd-ı sabâ
Hâlimi bir bir benim dildâra takrîr eylemiş

Dedim ey dilber gamından çenge döndü kâmetim
Nâz ile güldü dedi aşkım seni pîr eylemiş

Pür edip büthâne-veş kalbin der ü dîvârını
Hâne-i dil içre **Şeyhî** cânı tasvîr eylemiş

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Ehl-i irfânı sorarsan dili açıkça-imiş
Fikre müstağrak-imiş zikri katı çokça-imiş

Süm'a vü hıkdı komuş muhlis-imiş hidmette
Mâsivâdan yumuş el sâfî vü sâdıkça-imiş

Kendini fânî kılıp yâr ile bâkî olmuş
Yine su sızmaz-imiş dilber ile sıkça-yımış

Bir nazar eyler-imiş dostuna düşmenine
Kim hased bilmez-imiş kalbi katı akça-yımış

Kalbe derbân oluban dikkat ile gözler-imiş
Elde tevhîd asâsın tutuban sakça-yımış

Asker-i aşk sımış hâb ile gaflet çerisin
Şevk ile gayrılar uyurken uyanıkça-yımış

Dil uzatma el uzat Hakk'a dilersen eresin
Yoksa bir gün diyesin **Şeyhî** gözün hakça-yımış

Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün

Her ki tarîk-i Hak'ta ilm ile âmil-imiş
Kibr ü riyâ feninde gâyette râcil-imiş

Cebr ile nisbet etme cürmün sakın Hudâ'ya
Her kankı yola çekersen câhil çü kâbil-imiş

Kaldır murâd-ı nefsi yok eyle gelmeden mevt
Hâsıl ne kuru sözden kim mîr-i fâzıl-imiş

Aldanma iltifâta gözetme sadr-ı âlî
Mîzânda keff-i hâlî bâlâya mâil-imiş

Hâsib dedi hesâb et mîzân-ı Hak'ta nefsi
Doldurdun-ise keffi ednâya kâbil-imiş

Islâh eyle nefsi uyatma nefs-i nefsi
Vermez ezel çü fırsat demez ki gâfil-imiş

Şi'r-i şuûr **Şeyhî** cümle şiâr-ı noksân
Fazlı fuzûlîliktir hâlî değil dil-imiş

Mefâilün feilâtün mefâilün feilün

Ne gam kalır ne elem eylese nagam âşık
Ne dem-durur demî ağlasa dem-be-dem âşık

Hayât-ı tayyibe buldu hayâl-i lem-yezelî
Çü içdi zülfü ucundan şarâb-ı sem âşık

Dehân-ı la'l-i şenîden sunarsa dilber eğer
Gulâm-ı kemteri olaydı câm-ı cem âşık

Ne ile eğleyeyim kalbi n'eyleyim bilmem
Ne diyeyin sana hâlim ki ben neyim âşık

Yoğ eyle **Şeyhî** özün katreni bırak bahre
Gözün aç eyle vücûdunu ayn-ı yem âşık

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Dest-i kudretle yapılmıştır binâsı dervîşin
Yıkabilmez kimse kudrettir esâsı dervîşin

Sürme-i mâzâğla (17) ile mekhûldür çün gözleri
Vech-i bâkî seyr eder ayn-ı fenâsı dervîşin

Hükm ederse her kaçan dil mülküne sultân-ı aşk
Âlem-i lâhût olur pes mâverâsı dervîşin

Nefha-i nefh-i ezelden buldu çün bir şemmesi
Misk-i anberden mutayyebdür havâsı dervîşin

Fıtratında kâbiliyyet olduğu-çün ûd-veş
Yanmadan yayıldı müşkî-i şizâsı dervîşin

Şâh-ı aşkın eşigini nice yıl yasdanmadan
Konmadı başına ol devlet hümâsı dervîşin

Nice yıllar su gibi hâke sürünüp akmadın
Dilde bitmez mîve-i cennet-nümâsı dervîşin

Çün اذاتم الفقر لم يبق الا الله [18]
Zât-ı bâkîdir iyâb u müntehâsı dervîşin

Bil cefâ sengi dokunsa baş üzere yer eder
Ey aceb "bünyân-ı mersûs"tur binâsı dervîşin

Cünd-i gaybdır askeri seyf ü sinânı ism-i Hak
Sâhir ü kahhârdır avn ü kuvâsı dervîşin

Zühd-i sâfî başka aşk ile olur mu mutma'in
Hızr u Mûsâ mecma'ıdır mültekâsı dervîşin

Derd ü gamla kaddi dâl u bî-ser ü pâ olmadan
Ermedi mânend-i bedr eflâke râsı dervîşin

Âşiyân-ı devlet-imiş murg-ı sırra sidre-veş
Halvetîler tâcıdır çünkim yuvası dervîşin

Nefy ile isbât birdir terk ü tecrîd ehline
Gitti dilden gayrı illâ oldu lâsı dervîşin

Kahr u lutfa çünki mir'ât oldu kalbi sâlikin
Münkire semm dosta tiryâktir likâsı dervîşin

Çün cefâsı vü vefâsı enbiyâ mîrâsıdır
Cümleten mevrûstur dahi havâsı dervîşin

Hûn-ı dervîşân için rûyun hıvân et **Şeyhiyâ**
Ni'metiyle doldurur anı duâsı dervîşin

Mefâîlüm mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Kemân ebrûlarından gamzen ata her kaçan nâvek
Tama'dan câna dil eydür ki nısfun lî vü nısfun lek

Miyânınla femin esrârını kıl denli açmazdın
Velâkin sûz-ı derdim tende her mû şerh eder yek yek

Nişân-ı âşıkân yanmak-durur ammâ kanı âşık
Tarîk-i âkılân sûk-ı muhabbettir kanı zeyrek

Şarâb-ı câm-ı la'linden dil ü cân mest-i lâ-yu'kal
Kitâb-ı ilm-i aşkına dilim bir cüz'-i lâ-yünfek

Dehân u nâme ile yâr sormazsa seni **Şeyhî**
Revâdır varlığın hattını kıla devr-i fânî hak

Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün

Çü servinin serine çıkmış hayâl-i kaddin
Başlar salar çü gerdûn vermiş hilâl-i kaddin

Pâ-bûsun için ey serv her server-i ser-efrâz
Her sûda kıldı secde gördü nihâl-i kaddin

Mihr-i ruhunu gündüz encüm görüp dağıldı
Ay oldu yaklaşanda ey meh hilâl-i kaddin

Kühsâre çıktı bu dil seyr-i sanevber için
Ya'nî sefâ bula tâ göre misâl-i kaddin

Gel câm-ı la'lini sun hüşyâr eyle şâhım
Şeyhî'ye verdi hayret fikr ü visâl-i kaddin

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Mûnisin kabrim içinde derd ola ba'de'l-ecel
Kâmilân buyurdular القبرصندوق العمل (19)

Zülfü zencîriyle bu mecnûnun fikri dirâz
Gerçi âkıldır bırak sevdâ erir tûlü'l-emel

Hâr-ı hicrin dâg-ı dilde gerçi hayli besledin
Gözle gam çekme sefâsın hârdır verde mahal

Her ne denli atsalar seng-i cefâyı gam yemem
Aşk vurduğu binâ bünyâdına gelmez halel

Bâd-ı tavk-ı kûy-ı dilber ıyş-ı tâmdır **Şeyhî**'ye
Gerçi zikrü'l-ıyş nısfu'l-ıyştır derler mesel

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Nice ey zâhid-i pâkîze amel kıl makâl
Ne ola dahi beter olmayasın vâkıf-ı hâl

Şehperin aşk ile yak tâ uçasın kim Cibrîl
Sidreyi geçmedi olmadığı-çün fârig-i bâl

Pâye oldur yüzün ayaklara pâmâl edesin
Ayağına sürüne şâh u gedâ mansıb u mâl

Gamm-ı mâl ile niçin beste-dil ü gam-zedesin
Dinle bir nâlesini sorma dem ez-mâl ü menâl

Şeyhiyâ tâ nice hâlât u muhâlâtı taleb
Geç hayâlin ola mı ıyd ü visâlin hilâl

Mefâilün feilâtün mefâilün feilün

Zihî hadeng-i kerâmet sütûn-ı hâne-i dil
Mekân-ı cevher-i bîgâne ki hızâne-i dil

Sefâ-yı dâne-i hâl iledir sedâ vü safî
Hezâr tâir-i kudsîdir âşiyâne-i dil

Çü murg-ı vaslı gönül bâğını vatan tutmaz
Ne âb-ı çeşm müfîd orada ne dâne-i dil

Cenâh-ı tîrin umarım süpüre hâk-i tenim
Gubâr-ı gamla ki dolmuştu âşiyâne-i dil

Derûndan gelen âhım gibi karârım yok
Yitirdi kandalığın **Şeyhî** kanda hâne-i dil

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Kal'a-i cismi bırak bârû-yı tenden geç gönül
Âşiyân-ı asla uç burc-ı bedenden geç gönül

Gel cihâd-ı ekber et nefs ile ceng eyle bugün
Seyf-i aşk ile şehîd ol gel kefenden geç gönül

Nâkıs olma kemmil ol cavk-ı ricâle kat özün
Er gibi gayretli depren zeyn-i zenden geç gönül

Cîfe-i dünyâya konma kıl hümâ-veş himmeti
Tûti-veş sükker yegil hûy-ı zagandan geç gönül

Gülmek ağlamak-durur ma'mûrelik vîrânelik
Nâ-murâd ol ucbu ko gel mâ u menden geç gönül

Sâlik ol semt-i fenâya varlığın mahv et dilâ
Tavf-ı beyt-i âşık-ı beytü'l-hazândan geç gönül

Göz kulak dil kalble vakf ola aşkullâhta hep
Sûrete aldanmagıl serv ü semenden geç gönül

Hânesin yıksa kişi kim dünye ana lâ-yecûz
Çün yıkar anı yapan gel yıkılandan geç gönül

Hâsılı yumgıl havâss-ı zâhiri aç bâtını
Şeyhiliksiz gör yüzün aynıyla senden geç gönül

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

نور القلب بانوار الجمال والجلال
سهر الاسحار بالعشق واياك الجلال (20)

Gitmesin yanından ey dil sâkî-i câm-ı zülâl
Eylegil humhânede hidmet ile kesb-i kemâl

Çeşm-i sûret-bîn sedd et çeşm-i bâtın yazıla
Yum gözün âsûde ol seyrânla hâb u hayâl

Külbe-i ahzânı dilde komagıl Ya'kûb-vâr
Âdet et sabr-ı cemîli ان ترد سر الجمال (21)

Ey gönül yek-reng ol dünyâ sana el vermeden
Sıbgatullâha boyan isbât-ı nesl et ol ıyâl

Zerd-i rûyun eşk-i merdüm-zâd ile şâhid yeter
Huccetin sîmâ-yı vechindir sahîh onmasa âl

Şeyhiyâ kork cürmün için kesme ümmîdin sakın
الكريم ذو الجلال العزيز ذو الجمال (22)

Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

Tîgını miyânında niyâmında görüp dil
Şol askere döndü ki susuz kaldı be-menzil

Tâbût-ı şehîdân-ı rehin surh ola yâ hân
Huccâca kerâmet-durur ârâyiş-i mahmil

Ger sîne yanarsa uyarır kendi çerâğın
Hîç dâğ-ı belâsız ola mı çâker-i mukbil

Yüzüm suyudur yine yıkan hâk-i vücûdu
Âhir yudum el hâl-i fenâ içre ez-în gil

Katl etse nice âşıkı ol hançer-i hûn-rîz
Mes'ûd şehîd oldu tutup dâmen-i katîl

Cânâ göreyim aynım akıtmağa delîl ol
Su hayrı fazîletlidir الدال كفاعل (23)

Çün hâsıl-ı mahsûl-i ilim kayd-ı rehimdir
Ey tâlib olan ilme زتحصيل چه حاصل (24)

Mest-i ilim olma olagör sarhoş-ı ma'lûm
Şeyhî nice bir cehl ile ârâyiş-i bâtıl

Fâilâtün mefâilün fa'lün

يفتح الله فيك عين كمال (25)

كورها ميكنى خيال ظلال (26)

Gel sudûr-ı izâma reşk etme
Kıl izâm-ı sudûr-ı kabre suâl

İzzet istersen asl-ı vâhide dön
Masdar-ı evveli kılıp iclâl

Bu sadâret zurûf-ı âriyedir
Savulur çünki kılma ceng ü cidâl

Bin kat olsa libâs-ı zâhiriniz
N'eylesin dilde var-ise i'lâl

Müdgam olur kamu çü defter-i ömr
Hâli ol kîl ü kâl ehline sal

دل شيخى بديكران ميال (27)

حولنى يامحول الاحوال (28)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Zülfünü istersen ol ism-i celâle muttasıl
Kim celâlin mâverâsıdır cemâle muttasıl

Ber-taraf ol dünyeden her rûz u şeb misl-i hilâl
Râki' ü sâcid olur bedr-i cemâle muttasıl

Başı çekme hükm-i Haktan olma mânend-i hilâf
Mîve büker gerdenin ger olsa dala muttasıl

Bil leall-i seyftir zâyi' eden sermâyeni
Nice verirsin vücûdu ihtimâle muttasıl

Bu vücûdun hırkasın kanlı yaşınla al kıl
Tâhir ü tayyib gerek olmağa ele muttasıl

Dâimâ alçağa düş gözetme âlî mertebe
Olasın tâ verd-i hoş-bûya çü jâle muttasıl

Başını top et dütâ olup dolaş maksûduna
Bedr-i hemtâ olasın mânend-i hâle muttasıl

Ne gurûbun gamını çek ne tulûa gırre ol
Cümlesin takdîr-i Hakka kıl havâle muttasıl

Devr elinden sunmalar gam dolusun nûş etmeler
Pür-iken boşalmalar düşüp melâle muttasıl

Meclis-ârâ olmalar her kulkule dil vermeler
Ser-fürûdan oldu ashâb-ı celâle muttasıl

Şeyhî kîl ü kâlden kıl denli bulmadı vefâ
Şimdi lâzımdır ola bir ehl-i hâle muttasıl

Bu'd-imiş bî-aşk zühd-i zındîka bî-zühd ü aşk
Cem'-i cem' içinde eyle yağı bala muttasıl

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Her ne denli dil yetîmi etse nâle muttasıl
Şîr-i hikmetten erer ana nevâle muttasıl

Gördü çün bûy-ı vefâ kalmadı âdem zârda
Kûhsâre düştü Mecnûn hem-çü lâle muttasıl

Hum gibi başın alıp kûşe-nişîn-i serkeş ol
Düşmegil elden ele hem-çün piyâle muttasıl

Ey kadeh gibi mecâlis devr eden gâfil mebâş
Mihr ü meh gibi dönersen mâh u sale muttasıl

Cell-i ma'nâya temessük eyle kîl ü kâli ko
Âlemi devr et olunca ehl-i hâle muttasıl

Zülfüne sarılmak istersen dilâ sad-pâre ol
Şâneyi gör kim nice oldu külâle muttasıl

Dâimâ alçağa meyl etmek gereksin **Şeyhiyâ**
Olasın tâ ol güle mânend-i jâle muttasıl

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Cân u dil mahv etmeyenler bulmadı cânâne yol
Râh-ı aşka doğru git sakın gözetme sağ u sol

Tefrika efkârı birle şem-i cem′ olmak muhâl
Mâsıvâ yolunda kalan maksada bulmaz vusûl

Cevher-i irfânı bulmaz bahr-i aşka dalmayan
Garkı ol zevk ister-isen sâhile isteme yol

لن تنال البرحتى تنفقوا (29) dedi Hudâ
Vermeyen varın fenâya bulmadı sırr-ı Resûl

Şeyhî bu râh-ı fenâda gizli yollar çok velî
Cümleden nefsini ednâ bilmedir asl-ı usûl

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Hak ile âşinâ ağyâr ile bîgânedir gönlüm
Bi-hamdillah şeh-i tevhîde halvethânedir gönlüm

Gönül mâhî-sıfat gavvâs-ı deryâ-yı muhabbettir
Erer durmaz o mâhî tâlib-i dürdânedir gönlüm

Tenezzül eyleyip arşa baş eğmez çarh-ı hadrâya
Meger sî-murg-ı vasl ister ki ana lânedir gönlüm

Kumâr-ı derd içinde kim oynardı mülk zârını
Meger bâzîçe-i aşk içre bir ferzânedir gönlüm

Sakın dil mülküne uğratma şâhım asker-i zühdü
Ki mahzâ cünd-i aşka vakf olunmuş hânedir gönlüm

Eger sözden eger gözden eger câm-ı lebinden tut
Kamudan mest olup dolmuş aceb peymânedir gönlüm

Eger hüşyârı vü mesti eger gafletle bîdârı
Kamuya menzil olmuş bir aceb kâşânedir gönlüm

Gehî sahrâ gehî kûhsârı seyrân eyleyip durmaz
Gehî Mecnûn gehî Ferhâd olur dîvânedir gönlüm

Dil-i **Şeyhî**'yi şâhım degme mi'mâr eylemez ma'mûr
Ezelden tâ ebed bir genc için vîrânedir gönlüm

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Gözlerim pür-âb edip kadd-i zaîfim kıldı ham
Aşırıp başımdan eşkim etti dolab ol sanem

Tîg-ı gamzen yaralar bîmâr-ı aşkı katl eder
Akıtır her yaradan tîr-i müjen ayn-ı adem

Cây-ı nâmûsundan el yu ey gözüm ko giryeyi
Âşık-ı rüsvâ-yı dehrim âb-rûyî istemem

Gamze-i hûn-rîz-i dilber tîgına vuruldu dil
Her damardan kan damar pür-yara tende dem-be-dem

Râst eger kec tîz eger geç yazısın görür kişi
Kadd-i ebrûnun belâsı **Şeyhî'**ye olmuş rakam

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Sundu sâkî meyini mutrib-i bezm etti nagam
Oldu hurrem dil-i mahzûn ne elem kaldı ne gam

Sundu sahbâ-yı lebin etti beni mest-i müdâm
Sâkî-i mey-gede-i aşk habîb-i ekrem

Sensiz alınmadı meydân-ı visâl ey mey-i aşk
Kes bu meydâna ayak basmadı senden akdem

İyisi aşk u cünûn olduğunu duydu gönül
Zülfü zencirine düştü dolaşıp müstahkem

Bana yok mu güzelim hokka-i lebden tiryâk
Sokmak ister yüreğim kâkülün olmuş erkam

Dil-i mahzûn o mehin sâim-i hicrânıdır
Iyd-ı vaslını diler ol kim ola şâd u hurrem

Kadem-i sıdk ile gir mak'ad-ı sıdka **Şeyhî**
Sohbet-i hâs edegör etme sivâyı mahrem

Koma elden ayağı ayık u uyuk olma
Çün uyuk bu yoğ-imiş her ne gelirse neam

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Doğsa şemsden eğer tâli'-i rûz-efzûnum
Feyz-i nûr ede cihâna bu dem-i mahzûnum

Müflis isem de gedâ-çeşm ü gedâ-rû değilim
Sîm-i çeşm ü zer-i rûyumla dil-i pür-hûnum

Bir gına verdi ki şehden dahi müstağniyim
Mâlik-i mülk-i a'lâyım be-şekil gerdûnum

Ohşa kânûn ile çengin kulağın ey mutrib
Câhilân sanmaya meyhânede bî-kânûnum

Ten-i lâgar sütühândır ki mey-âlûde-durur
Muhtesib koyma beni mescide ben mecnûnum

پیرمیخانه مرا کفتکه سکری یکدم
بهترازطاعت اهل فلك کردونم (30)

بیخودی بخش خدایاکه نبینم جزتو
سرخوشی بخش بشیخی که ندانم چونم (31)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Pîşe-i sâha-i fakrım n′ola ger ednâyım
قاب قوسين değil şem′ime اوادنى[32]‘yım

Mîr-i mîrân geçinen olmuş-iken bende-i hırs
Hırsı ben bende kılıp mîr-i cihân-âsâyım

Gözüme katre değil bahr-i muhît-i melekût
Kûşe-i kâf-ı kanâatte aceb ankâyım

Yüzümü ehl-i fenâ hâk-i derine süreli
Gün gibi çarh-ı bekâ içre ziyâ-efzâyım

Necm-veş degme yere kalb tenezzül etmez
Himmetim âlî-durur mihr-i cihân-ârâyım

Ümmetim derse eğer bendesine fahr-i cihân
Bil hemân zevk-i sipihrinde bugün Îsâyım

Hâtem ü tâc-ı kanâatle cihânda **Şeyhî**
Mülket-i mahv u fenâ kişverine Dârâyım

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Ehl-i aşka reh-i cânânede hâk-i pâyım
Hamdülillâh ki bu yolda kamudan a'lâyım

Mâsivâdan yumalı çeşm-i cihân-bînimi ben
Ayn-ı bî-basar ile yâr yüzün bînâyım

Ümmetim derse bana şâh-ı rusül fahr-i dü-kevn
Mülk-i câvîd-i sipihrinde hemân Îsâyım

Niceler nâm-ı efendide heves kullarıdır
Hırsımı bende kılıp mihr-i cihân-ârâyım

Yüzümü ehl-i fenâ hâkine çârûb edeli
Mihr-veş çarh-ı bekâ içre ziyâ-efzâyım

Gözüme katre değil bahr-i muhît-i melekût
Kûşe-i kâf-ı kanâatte bugün ankâyım

Gerçi ahter gibi alçakta görünür gönlüm
Himmetim âlî olup mihr-i cihân-ârâyım

Tâc-ı terki vurunup hâtem-i aşkı koyup
Şeyhiyâ mülk-i kanâatte bugün Dârâyım

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Ben hümâ-yı ezelim mertebede a′lâyım
Pîşe-i sâha-yı fakr içre çi ger ednâyım

Kaşların hakkı Hak ile arada hâcib yok
قاب قوسين murguyum belki dahi ادنى (33)′yım

Cîfeye zâg u zagan-veş konmağa âr ederim
Sükker-i ma′nî yerim tûtî-yi âlî-câyım

Pederim bâg-ı cihânı kodu çü ben dünyâda
N′iderim hâr u hası bülbül-i lâ illâyım

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Değiştim râhatı sad-mihnet oldum
Koyup gülzârı nâr-ı hasret oldum

Çü gayrıdan feragat istemiş aşk
Bıraktım mâsivâyı halvet oldum

Kılaldan dilde derd-i yâre mesken
Der ü dîvâr kıldım uzlet oldum

Çü bilmek bilmemektir anı bidim
ندانم(34) ilmi ile kat kat oldum

Enîn ile kıyametler kopardım
Gece tâ subha dek bir sâat oldum

Havâya gitti mahv oldu gubârım
Bihamdillâh ki sâhib-rif'at oldum

Eşigi hâkine sürdükte rûyum
Zihî mi'râc-ı âlî-himmet oldum

Vücûdun şehrinin feth oldu bâbı
Dokundu nûr-ı âfet şöhret oldum

Çü bildim nefs ü rabbim fehm kıldım
Sevâd-ı a'zama cem'iyyet oldum

Gül ile gül olup hârı bıraktım
Yanan gelsin ki nâr-ı vahdet oldum

Çü halvethânemiz meyhâne oldu
İçen gelsin ki **Şeyhî** şerbet oldum

Mef'ûlu mefâîlün mef'ûlu mefâîlün

Bu dâr-ı fenâ içre bir sahrâya geldim ben
Esb-i hevese bindim birkaç sene yeldim ben

Hâlimde gider-idim deryâ yolumu aldı
Etrâfını devr ettim âhir ana daldım ben

Ref' olmadı çün perde tedrîs-i ulûm ile
Ak u karadan geçtim mir'âtımı sildim ben

Esmâsına tâbi' çün zâtım sıfatım fi'lim
Çıktım aradan şerrin tedbîrini saldım ben

Ne tûl-i emel kaydı ne ilm ü amel saydı
Bu hayret ocağına bilmem niye geldim ben

İlmine dayanmaktan ikrâr-ı cehil yeğdir
Şükr olsun ol Allâh'a kim cehlimi bildim ben

Bu defter-i kesretten bu şöhret-i mihnetten
Aldım alımım ey dil bestir iyi güldüm ben

Rûyum kararıp desem ağardı havâ ile
Dön Rabbine insâf et **Şeyhî** ki kocaldım ben

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Hayli demdir sunmadın la'l-i şeker-bârından
Ney gibi inler-iken zülf-i siyehkârından

Dönerim devr-i lebinde ki işim başa ere
Buldu fetvâyı gönül müftüsü destârından

Nicesin mürde kılar ölmelisin öldürmez
Reh-i firkat bu aceb vaz' bu etvârından

Hazz-ı nefs olmasadı hoş-idi bâğ-ı cennet
Cân u dil hazzı hemân gülşen-i dîdârından

Olmasa şems-i ruhun şem'i bulam mı nûru
Ay u gün çünki yakar şem'ini ruhsârından

Firkat ü vasl u celâlinle cemâlin sebakın
Ayrı olmadığını nûr-ı ruhun nârından

Rûz u şeb mushaf-ı ruhsârın aradım buldum
Şems-i haddin hat-ı hazz-ı dil-i efkârından

Ham-ı aşk ola dilin meygede-i cisminde
Mey-i irfân içeler **Şeyhî** bu güftârından

Sözü bin maksadı bir nân-ı muhabbet ister
Hâsılı cer haberi sûhte-i bî-ârından

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilâtün

Nûş ederken tıfl-ı dil âb-ı sabîdir hâkten
Tıfl-ı ma'nâ eyledi mey sundu çün pîr-i mugân

Dâr-ı kalbe mün'akistir şems-i burc-ı hû velî
Âb u gil örtündüğüçün görmez anı eblehân

Tâcira takvâ kumâşın nefse giydir ölmeden
Çarh-ı atlas köhnedir âvâresidir nice cân

Duymadı lezzât-ı la'lin mahvı bulmayan gönül
Gül şeker n'etsin ki vardır başta hummâ-yı girân

Var-iken yağ u fitîlde kâbiliyyet şem'a ol
Ağlamayan yanmayan olmaz ziyâ-yı meclisân

Zinde olmak iser-isen bezm-i gamda tâlibâ
Şem'a gibi baş ayak mahv eyle bu mecliste yan

İlm sanma vehmini mahv eyle cehl al yerine
Çâre bilmem dersidir ucbuyla kılma imtinân

Cehl içinde ilmi bul vardır deme yoğa sakın
Fâniyi var anlayan bulmaz bekâ-yı câvidân

Yağmadan bârân-ı rahmet bâğ olmaz gül'izâr
Sîne aç baş tut yağarsa taş zi-sû-yı bâğbân

Zıhk-ı dünyâya aldanma ağlamaktır âhiri
Var kubûru seyr eyle gitmedi-ise gümân

Uğrama râh-ı belâya perdeyi kaldır deme
Varı yok görme basîr ol yolda çoktur imtihân

Çekme gam fakr u fenâya hem sevinme varlığa
Belki عندالامتحان المرء يكرم اويهان (35)

Ya'nî sabr eyle belâya her işin sonun gözet
Lutfa ersen esb-i şükre bin sakın kalma yayan

Kalbini fikr eyle anla mülk-i zikre mâlik ol
Şehr-i kabre var suâl et ne aldı gitti müflisân

Gel sabâya yoldaş olma toz koparır başına
Hâk-pây ol sâbit ol ey ten be-pây-ı âşıkân

Himmeti âlî kılıp toprak olanlar pâyine
Ser-be-fark-ı farkadân yapış be-cevzâ hem-inân

Leşker-i uşşâk ile eyle cihânı pür-sipâh
Ey şeh-i âlî gönül tahtına gel kon kâm-rân

Hûn-ı dil hoş bâdedir seng-i cefâ olsun meze
Kanlı yaşın hakkı çün teslîmdir rûh-ı revân

Şehsüvârım hükmüne hâk **Şeyhî**'yi rahmetsime
Cân bütün gam hânesinden usanıptır kıl vîrân

Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

Ey dil nice bir şevk ile handân olasın sen
Ey göz demidir derd ile giryân olasın sen

Bir gün ola cân murgı çıka gide kafesten
Ey ten giresin yerlere uryân olasın sen

Bir lahza amân bulmayasın dest-i ecelden
Ger hükm edesin yele Süleymân olasın sen

Yazuklarını nâmede bir bir okuyasın
Ettiklerine anda peşîmân olasın sen

Hayvân gibi dünyâda yatıp yersin içersin
Ey **Şeyhî** kaçan ola ki insân olasın sen

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Hayâl-i hâb-ı gaflettir gönül dünyâyı n'eylersin
Şarâb-ı deşt-i vahşettir kuru gavgâyı n'eylersin

Cihân bezminde maksûdun sefâ vü zevk u şevk-ise
Ne der cân bülbülün dinle sedâ-yı nâyı n'eylersin

Süleymân-ı zamân olup senin-çün şark u garb olsa
Ölürsün âkıbet kalmaz çün ol sevdâyı n'eylersin

Kefendir dâr-ı mâr içre libâs-ı fâhirün âhir
İnâyet iste Hak'tan atlas u dîbâyı n'eylersin

Fenâda mâ-hüve'l-maksûdu bildin **Şeyhiyâ** Hak'tır
Yâ gılmân ile hûrâ Cennetü'l-Me'vâyı n'eylersin

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Hâtem-i la'linle sen hüsn ilinin sultânısın
Mühr vurulduğu bu kim şâhâ letâfet kânısın

La'line Ya'kûb-veş dil-teşneyim gâyette ben
Mısr-ı hüsnün sen azîzim gerçi kim reyyânısın

Cisme geldin cân verdin ger gidersen mürdeyim
Bu dem îmânım sana billâh âdem cânısın

Sensizin gülşen bahârı bana külhandır gele
Sen dil ü cân bâgının hem verdi hem reyhânısın

Çeşmine bu fitne vü sihri kim öğretti senin
Bir bakımda cân avlar âlemin fettânısın

Dîde-bânıdır hayâlin haylinin câsûsu çeşm
Âdemî gözsün gözümsün aynımın insânısın

Hâk-i râhın kâmetin vasf edeli oldu bülend
Âlî-himmettir kulun sen şâhlar sultânısın

Şeyhî rûyundan müdâmî âyet-i Kur'ân okur
Billahi ey küfr zulmet şehrinin îmânısın

Fâilâtün mefâilün fa'lün

Va'd-i lutfunda aya benzersin
Dönüşünde dolaba benzersin

Su gibi gerçi sâfî-meşrebsin
Vâfîlikte serâba benzersin

Süflhâ ile gâhî şûrîde
Salınırsan şarâba benzersin

Gün gibisin egerçi güldükte
Gazabında şihâba benzersin

Az havâ ile ukde bağlarsın
Su yüzünde habâba benzersin

Hâk-i **Şeyhî**'ye salmadın pertev
Gerçi kim âftâba benzersin

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün failün

Pûta-i aşk içre kâl olan bilir zer kıymetin
Rûy-ı zerdim seyr eden anlar o zer-ger kıymetin

Şeb-rev olmayan gam-ı zülf ile nice mâh u sâl
Derdi yoktur bilmez ol hurşîd-i enver kıymetin

Kadr-i zülfün bilirim de kim rakîb-i rû-siyâh
Kâfir anlar ey Müselmân yine kâfir kıymetin

Sırrı duymaz kâr-zâr-ı gamda serden geçmeyen
Duymadı sır kıymetin her kim diler ser kıymetin

Tâ ezelden tıfl-ı dil kul oldu aşkın şâhına
Hâdim ol sen hoş bilir sultân çâker kıymetin

Âstânın mesned etmek-çün gubâr olmak diler
Hasta anlar **Şeyhiyâ** bâlîn ü pister kıymetin

Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

Bu çeşm ü ruh u la'l leb ü zülf-i belâ-cû
Alçaklara akıttı dil ü cânı be-her sû

Bu rûz u şeb ü âmed ü reftin sırı cânâ
Gün gibi hüveydâ idi der-köhne vü der-nû

Azdırdı seni gül-i beyâbânî eyâ nefs
Geldi yolunu bağladı ol fitne vü câdû

Uşşâk ser-i cânı koyup aldı menâzil
Sen hayret ile kalmada el boş u siyeh-rû

İstersen eğer halk-ı cihân ola muhibbin
İnsân u melek cin kıla ihlâs ile tapu

Kes rişte-i peyvend-i sivâyı dil ü cândan
Her sûda işide kulağın na'ra-i yâhû

Kaplamış-iken kevni anın nûr-ı muhîti
Kör oldu gözün görmedi bir zerre ser-i mû

Dersin ki ben Allâh ile ol hâzır u nâzır
Hakkâ ki huzûrunda usan bâtıla karşu

Dersin dahi hem rızk-ı قسمنا (36)'ya inandım
Yâ sende nedir hîle-i tezvîr ile kaygu

Hayfâ ki gurûr ile betâletle tena'um
Mest etti seni anlamaz oldun yek ile dû

Bâliğ çü değil dü dü çalan kanda olur bir
Gel pîre eriş bire eriş mahv ola dü dü

Şeyhî kocayıp vaz'-ı sabâyı komadı hayf
Yâhû meded et tâ duya her zerre-i yâhû

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Cân değildir ol ki tîrinden nişânı olmaya
Ser midir ki hançerinin anda kanı olmaya

Ey aceb defter-i fenâda nice âsâyiş kılur
Zulmet-i dehr içre yâr-ı mihribânı olmayan

Gülşen-i fânîde bir gül değmelikte bula mı
Geceler tâ subh bülbül ki figânı olmaya

Ol kişi bulur bekâ-billâh makâmına vusûl
Hem zebânı olmaya hem adı sanı olmaya

Sohbet-i gayrı koyanlar yâre hem-sohbet olur
Hâssa zikr-i Hak'tan özge hem-inânı olmaya

Âlem-i insin olur mahzûre kim tecrîd ola
Şeyhiyâ âşık mıdır ol kim nişânı olmaya

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

كل شيئ هالك [37] doldu cihân âvâz ile
Ko fenânın sâz u râzın sohbet et hem-râz ile

Merdümâne sırrını açdıysa eşkin ağlama
Hem-kadeh olmak leb-â-leb neydi ol gammâz ile

Tıfl-ı meclis oynarım sandın murâd atıyla sen
Yine basılmadı güreşti çarh-ı lu'bet-bâz ile

Hamr-ı dünyâyı ayaktan kaldırıp yüz verme kim
Bir harâmî oğlıdır başına çıkar nâz ile

Çok surâhî kadlerin büktü seslerin çıkarmadı
Billah aldanman kedûnun kulkulüne sâz ile

Hasb-i hâli ârif olmayan ne bilsin **Şeyhiyâ**
Söyleme tasrîh ü remz ü mutnib ü îcâz ile

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Kılaldan lâ-mekân şehrine rıhlet
Unuttum âlem-i Mısr u Buhârâ

Geçiptir bî-haber leyl ü nehârım
Yanıp harc olmadım nûr u nâra

Kime kim zerrece aşkın ulaştı
Nazar-ber eyledi gül ile hâra

Kodum endîşe vü işim yolunda
Yitirdim kendimi kaldım âvâre

İçelden firkat ü hasret şarâbın
Mededsiz kaldı dil oldu bîçâre

Muhabbet yeli yok gözyaşı akmaz
Geçirdim ömrümü erdim bahâra

Cemâlin şem'ine cânın yakardı
Ol idi **Şeyhî**'de zerre sitâre

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Fenâ tozu sebel vermek nedendir ayn-ı idrâke
Bu kîl ü kâl ü bu gavgâ yaraşmaz bir avuç hâke

Be-âhir mûr-veş zîr-i zemînde meskenin ma'lûm
Acebdir renc-i gam bunda nedendir abd-i bî-bâke

Gerek bâğ-ı İrem olsun gerekse tâk-ı İskender
Gerekse izz-i şevket kûsu çıksın evc-i eflâke

Yele gitti hevâ-yı nefs ile sermâye-i ömrün
Yapış taksîrine özr eyle habl-i ماعرفناك (38)

Felek devr ettiğince rûh-ı pâkine salât olsun
Senâlar eylesin **Şeyhî** müdâm ol şâh-ı لولاك (39) e

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Mey-i bezm-i gamın zevkin ne kâdî ne emîr etti
Sefâsın müflis etti demlerin ancak fakîr etti

Çü gördi bende vü şâhın ecel câmında keyfi bir
Sürûruyla gam u fakr u gınâsın cümle bir etti

Azabsız mansıb-ârâm-ı cihân-ârâ ne giymiş çün
Dil-ârâma esîr oldu beni fi'l-hâl emîr etti

Civân iken rükû' ettim götürdüm tâ kad-i yâri
Hemân yüklendiğim yükün belimi büktü pîr etti

Zalûm u ger cehûl ol nokta dürr-i gam bula **Şeyhî**
Bu nûrun yâr olur şemsün çü lutfun dest-gîr etti

Bihamdillâh bu bâde müflisi de bâd-gîr etti
Metâ' u müşterî bâyi' kamu ma'nîde bir etti

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Aç u çıplak da olursam demezem ki acı
Bes-durur zülf-i siyâh gam mı saâdet tâcı

Her sözü tıfl-ı dile hülle-i şâhîden yeg
Ne kadar öksüz-ise ağlamasın muhtâcı

Kaşı mihrâb u ruhı Ka'be-i ulyâ biline
Gelse bir kâfileye terk ede haccın hâcî

Ehl-i hâle nükte-i hâl Hacerü'l-Esved'dir
İlm bir nokta-durur iste bulasın râcî

Hak bahâ şâhı değil afva bahâne ister
Koma yüzsüzlüğü elden alasın tâ bâcı

Dîdeden dür gibi dök vakt-i seher gözyaşını
Rahmet-i halka yeter katre yem-i mevvâcı

Bâr-ı yârı götürüp merkebini sür yoluna
Âlî-himmet olagör ta bulasın mi'râcı

Hançer-i gamzeni bir kerre gör ey dil ü cân
Şimdi o lezzet ile durmaz atar evrâcı

Şeyhiyâ bunda reh-i yâre gubâr oldunsa
Sula dem' ile süpür âh ile kandır haçı

Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün

Meydân-ı zevk-i tenden bir adım at efendi
Bir lahza âdem oldun gûş eyledinse pendi

O dem ki bûy-ı vahdet erer meşâmm-ı cânâ
Sırr-ı نفخت من روحی [40]'den takın kemendi

Hem vakt-i li-maallâhtır bu ilâhî nefha
Cebrâîle Muhammed bunda fenâya kandı

Terk eyle ism ü resmin bî-keyf olup mükeyyef
Çûn ü çigûneyi ko mahv et çerâ vü çendi

Gendüm adıyla hınt-ı sem oldu anlayana
Gûyâ ki dâneyim ben diye kendisin beğendi

Lâhût gülşeninden her dem dimâğ-ı câna
Sad nefha-i cemâli ermektedir efendi

Veysü'l-Karan deminden aldı çü bûy-ı îmân
Bi'l-cümle mâsivâdan cân u gönül usandı

Dem koma her değilde **Şeyhî** bu dem için dök
Sahrâ-yı i'tibâra sürme sakın semendi

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Âdemî-şeklim diye eyleme da'vî-i meni
Ayn-ı ma'nîdir hemân mevcûd bâkîsi menî

Cild-i lafz u harf kâgaz ma'nîye hâdim-durur
Vasf-ı hak ma'nâ-yı Kur'ândır fehim kıl bâtını

Hâk ü asl-ı hâr u berrin reng ü bûyu güllerin
Âba tâbi'dir kamusu cümlesinden su ganî

Mîve-i hoş-bûy hoş lezzât-ı rengin hâleti
Kâbiliyyettir katıp hâke ayırdı adını

Kavl ü fi'l ü sem' ü ilmiyle basar kuvvet kamu
Feyz-i kudretten geliptir **Şeyhiyâ** duy dadını

Fâilâtün mefâilün fâilün

Himmet-i âlî ile aşka yapış
Tut makâm-ı a'lâya mir'âtı

Gele pâyine maksad-ı dâreyn
Bulasın cümleten mühimmâtı

Tâhir ola ölün dirin tâ kim
Alasın nice bir kerâmâtı

Terk-i fânî bulur-isen kul ol
Geçirip hidmetinden evkâtı

صل يارب افضل الصلوات
والسلام مع التحيات (41)

Bir Muhammed ki ekmelü'l-hilkat
[42] يا باعث الخلق والتحياتى

وعلى آله و اصحابه
[43] وارث العلم والتحياتى

[44] برهمه مرسل و ولى و ملك
[45] بلغى امجد الهداياتى

[46] ازفقيروحقير مفلس راه
[47] صاحب المجرم والمذلاتى

[48] شيخى بيمجال و بيچاره
[49] طالب القرب والسعاداتى

Müfteilün müfteilün fâilün

Terk-i cihân eylemeyen bilmedi
Sûdu ziyân eylemeyen bilmedi

Rûy-ı hakîkatten açıp perdeyi
Gaybı ayân eylemeyen bilmedi

Vech-i gınâ gösteriben her hüsne
Fakrı nihân eylemeyen bilmedi

Gözyaşını vakt-i seher saçmayan
Âh u figân eylemeyen bilmedi

DİPNOTLAR

(1) Kur'an-ı Kerim, Bakara/256, "Kopmak bilmeyen"

(2) Kur'an-ı Kerim, Bakara/256, "Sağlam kulp"

(3) "Hayretle bakınız"

(4) "Ey Şeyhî, onun yolunda dolaşırsan tozu toprağı ol! Şahların başında otur!

(5) "Aşk kâsesinin ışığından sefa nurları parladı."

(6) Kur'an-ı Kerim, Ra'd/29, "Hoş bir hayat ve güzel bir istikbal"

(7) "Şeyhî, bir an bile hizmetten uzak kalma"

(8) Hadîs-i Kudsî'den bir kısım: "Hazine idim."

(9) Mutasavvıfların "Ölmeden önce ölünüz" manasında söyledikleri söze telmih.

(10) Kur'an-ı Kerim, Hûd/61, "Tövbe ediniz."

(11) Kur'an-ı Kerim, En'âm/62, "Döndürülür."

(12) Kur'an-ı Kerim, Tevbe/2, "Dolaşınız."

(13) Kur'an-ı Kerim, Taha/14, "Ben Allah'ım."

(14) "Ben bilmem." manasında Farsça bir söz.

(15) "Ben bilmem." manasında Farsça bir söz.

(16) "Nice ve nasıl kabul etmeyiz."

(17) Kur'an-ı Kerim, Necm/17, "Ne kaydı."

(18) "Fakirlik tamam olduğunda ancak Allah kalır."

(19) "Kabir, amel sandığıdır."

(20) "Kalp, cemal ve celal nurlarıyla aydınlandı. Seherler, aşkla uyandı. Büyüklük ancak sana mahsustur.

(21) "Güzellik sırlarını istersen."

(22) "Kerim, büyüklük sahibi, aziz ve cemal sahibi."

(23) “Kılavuzluk eden, o işi yapan gibidir.”

(24) “Tahsilden ne elde edildi.”

(25) “Allah, sendeki olgunluk gözünü açar.”

(26) “Kabirler, gölgelerin hayalini anlatır.”

(27) “Şeyhî’nin gönlü diğerlerine eğimlidir.

(28) “Ey hâlden hâle çeviren Allah! Durumumu düzelt.”

(29) Kur’an-ı Kerim, Âl-i İmrân/92, “(Sevdiğiniz şeylerden) sarf etmedikçe iyiliğe ulaşmazsınız”

(30) “Mürşid-i kâmil bana: Bir anlık sarhoşluk dünya ehlinin taatinden daha iyidir, dedi.”

(31) “Allah’ım! Bana kendimden geçmeyi bahşeyle ki senden başkasının görmeyeyim. Ben Şeyhî’ye öyle bir sarhoşluk ver ki nasıl olduğumu bilmeyeyim.

(32) Kur’an-ı Kerim, Necm/9, “Onunla arasındaki mesafe, iki yay kadar yahut daha az kaldı.”

(33) Kur’an-ı Kerim, Necm/9, “Onunla arasındaki mesafe, iki yay kadar yahut daha az kaldı.”

(34) “Ben bilmem.” manasında Farsça bir söz.

(35) “Kişiye imtihanda ya ikram edilir ya da ihanet.”

(36) Kur’an-ı Kerim, Zuhruf/32, “Taksim ettik.”

(37) Kur’an-ı Kerim, Kasas/88, “Her şey yok olucudur.”

(38) Hadîs-i Şerîf’ten bir kısım. “Seni bilmedik.”

(39) Hadîs-i Kutsî’den bir parça. “Sen olmasaydın.”

(40) Kur’an-ı Kerim, Sad/72, “Ona ruh verdim.”

(41) “Ey Allahım! Selam ve salatın en üstünün ona ulaştır.

(42) “Yaradılışın ve doğru yola gidişin sebebidir.

(43) “İlim ve yardıma miras olarak sahip olmuş olan soyuna sopuna ve arkadaşlarına selam olsun.

(44) “Hem elçi hem veli hm de melik

(45) “Hediyelerin en iyisini ona ulaştır.

(46) “Yolunu şaşırmış fakir ve hakirden,

(47) “Günahkâr ve perişan

(48) “Çaresiz ve güçsüz olan Şeyhî.

(49) "Yakınlık ve saadet isteyen.